

Nicolaus de Tolletto
ordinis heremitarum

Nicolaus Tolentinus eremitaru sancti Augustini p̄. qui anno dñi. 1294. obiit hoc anno. 1446. frequentissim⁹ miraculis clarus ab eugenio pontifice (toto astate pplo romano om̄iq; cardinaliū ceti) sc̄toꝝ p̄fessorū nūero aggregatur. Voluerat tñ iohannes. xxij. pontifex q̄ de ei⁹ sanctitate p̄cipuā habuerat noticiam. hūc ei honore imp̄tri. s̄ multis belloꝝ sc̄smatūq; turbibus vexatus. ac etiā morte p̄uentus. id hāc ad vsq; diē dilatus ē. Is sanct⁹ ex pyceno oppido qd̄ sancti angeli nūcupat. s̄ firmana ciuitate m̄re amita. p̄e cōpago mediocribus parētib⁹ nat⁹. adultus fact⁹ corpus ⁊ aiā dño p̄secrauit. In adolescētie p̄mordijs mūdo renūciās ordinē heremitarū beati augustini complexus ē. inde mltis ieiunijs vigilijs v̄beribus corpusculū afflixit. ⁊ cōtemplationi se totū dedit. oīs ei⁹ s̄mo aut rarus aut cū opus erat de morib⁹. de religione. de pietate. de mundi p̄temptu. v̄l de amore dei fuit ⁊ celesti patria. cilicio circuloq; ferreo subtrito vtebat. q̄bus carnē suā plurimū macerabat. diabolicas etiā tēptatiōes p̄tulit. in eo q̄s p̄phetie sp̄s fuit. ad eū multi languētes. nōnulliq; malignis vexati spiritib⁹ ducti curati sunt. triginta ānis tolentino in cōuentu p̄manēs. nūq; carnes dua pisces aut alia pingua sanitate aut infirmitatis tpe reptus ē comedisse. Cū q̄das nocte diu in orōne p̄stitisset. in cella sua obdormiēs vidit i somnis sydus clarissimū situ non altū. e loco natiuitatis p̄gredies qd̄ post oratoriū choꝝi in tolletto terminū habuit. cognoscēs p̄ hoc se emigrandū. in eo loco sepulturā elegit ad insinuandū claritatē sanctitatis ei⁹. Sicq; sanctissim⁹ vir celo receptus ē. hui⁹ aut festiuitas decima die mensis septembris celebratur.

L Laurentius vallisensis vt aiūt canonicus. nō min⁹ p̄bus ⁊ theologus q̄ r̄hetor ⁊ grāmaticus. hoc tpe clarus ex̄s. ad iohannē tortelliū amicissimū suū Elegantiāz libros sex ex neapoli dedit. quibus nil vtilius excogitari potuisset. Scripsitq; in dialecticā ⁊ in q̄ntilianū cōmētarios dignissimos. Ep̄las q̄s pauli suo mō in latinū v̄tit. Homerū insup ⁊ herodotū ac thucididem grecos latine loqui docuit. Nonnulla etiā alia acri cura ac diligentia conscripsit. inuectiuas etiā aduersus multos cōposuit.

Laurentius vallisensis

Matheus palmerius natione florentinus historicus ⁊ p̄bus ac orator disertissim⁹. ip̄s q̄s t̄pibus v̄guit. Et inter p̄claros viros in cōcilio florentino annuemeratus fuit. Chronica eusebij de temporibus quā diligentissime emēdauit. Et ab anno domini quadringentesimo quadragesimosecundo vsq; ad annū .1448. ip̄e perfecit.

Blondus hystoricus

Blonus flautus foroliuensis vir doctissim⁹. ⁊ dīcedi grā gratissim⁹ eug⁹ in p̄cio. Qui p̄ter orōnes ⁊ ep̄las innumerabiles a se editas. maximā gloriā ytalie cōtulit. q̄ p̄ ceteris latentē sup̄ mille annos historiā tanta attigit diligentia. vt duob⁹ ⁊ .xxx. libris. eandē diffuse ornateq; oñderit. Nā omnē ne dū ytalie s̄ totius olim romani imperij. puinciaz regionūq; statū ppulcre descripsit. Indeq; de roma triūphante libros. x. Et de roma istaurata libros. 3. ac de ytalīa illustrata libros quasi. 13. ac alia mlt̄a. Quinq; hīc post se reliquit filios bonarum litterarū feracissimos. nec patri inferiores.

Guarin⁹ veronensis

Guarinus veronensis crisolare bizantini discipulus grāmaticus. ⁊ orator ac p̄bus eruditissimus. grece latine lingue facidissimus. ferrariāq; legendo docendo et cōponendo cū infinitam pene discipuloꝝ turbā ad se erudiendā traxisset. maximū laudis p̄conium p̄meruerit. Tandem venetijs postea ferrarie. ⁊ victorinus mantue publico salario vōti. mltos in vtraq; lingua erudire ceperūt Inter q̄s etiā mantuani ⁊ ferrariēses p̄ncipes fuere. Hic guarin⁹ cū eēt ingenij excellentissimi grāmaticales regulas vtiliter i ordinē redegit. indeq; strabonis geographi europā. ⁊ vitā q̄rūdam ex plutarcho greco latinas eloquētissime fecit. hñtur em̄ ip̄ius cōplurime elegantissime orōnes ⁊ ep̄le a se edite. Deficiens tandē in senectute bona. ferrarie apud carmelitas sepulcro marmoreo. insigni decorato epigrāmate sepelitur.

Gregorius Trapezuntiu virum doctissimū ⁊ apostolicum secretariū cum bis floruisse constat. q̄ ab eugēnio pontifice rome publico gymnasio vocatus. mltis annis byspanos gallos germanosq; viros p̄stantissimos vna cum ytalīcis oratoriā ⁊ poeticam docuit disciplinas. Rhetoricā conscripsit ⁊ alia.

Gregorius tiphernas rhetor vtriusq; lingue eruditus strabonis asiā in latinū conuertit. **J**oannes quoq; aurispa secretarius aplicus rhetor luculentus in p̄cio fuit. ⁊ quedam cōposuit.

Antonius guaynerius natione papientis medicus celebratus. hec ipsa tempora suo ingenio suaq; insigni doctrina clariozem reddidit. Qui in medicinis composuit de febribus. de stomachi egritudine de pleuresi. de peste ⁊ aliqua alia composita laude digna.

Besta etas mūdi

Anno mundi. 6646.

Anno xpi. 1447.

Nicolaus quintus papa. Thomas sarzanus antea vocatus. a sarzana oppi-
do lucens agri. humili loco et familia natus. in are andreola. pre bartholo-
meo phisico. pontifex omni consensu creatur pridie nonas marcias. *M.* ccccxlviij.
Vir certe tanto principatu doctrina comitate liberalitate magnificentia dignissi-
mus. Laudat enim eius liberalitas qua in omnes usus est. maxime erga litteratos
quos et officijs curialibus et beneficijs mirifice iuuat. eos premijs ad componendos
et aduertendos grecos auctores in latinum ita perpulit. ut sine grece et latine. que sex-
centis iam antea annis in situ et tenebris iacuerat. tum demum splendorem aliquem
adepte sint. Misit et literatos viros per omnem europam. quorum industria libri congre-
rentur. qui maiorum negligentia. et barbarorum rapinis perierat. Hic cum omni virtu-
tum ornatissimus esset. Et in deum ac hominem bene meritus. vno eodemque anno
et episcopatum bononiensem et cardinalis dignitatem et pontificatus adeptus est. Qui
cum pontificatum inisset propter spem omnium mundi principes habuit fauorabiles. Ideo
motus felix hortante etiam friderico cesare pontificatum se sponte abdicauit. Qua
ex re galerum cardinalatus ei transmisit. Et legatum germanie constituit. Ea concor-
dia ne dum populus romae. et etiam totus mundus a tanta seditione liberatus admodum
letatus est. Et fridericus imperator creatus vna cum leonora coniuge per corona acci-
pienda romam concessit. Et ab ipso coronam et benedictionem acceperunt. Multa etiam glo-
riosus hic pontifex in vrbe et extra edificia magnifice et splendide edificauit. in
vrbe edes pontificias apud sanctam mariam ad presepem. Restituit et templum sancti
Stephani. a fundamentis erexit sancti Theodori templum. pantheon in medio vr-
bis positum. *M.* agrippe opus plumbum tecto restituit. In vaticano autem et pontifi-
cias edes in hac forma quam nunc cernimus redegit. Et muros vaticani prealtos
et latos inchoauit. Et molem ingentes quibus coherceri hostes possent. ne edes
pontificias et beati petri templum (ut antea sepe factum est) diriperent. Extant adhuc
vasa aurea et argentea. cruces gemis ornate. et sacerdotales vestes cum mitra po-
tificia. que hominis munificentiam ostendunt. Libros pulchros auro et argento redimi-
tos magne multitudinis (cum adhuc imprimendi ars non perdisset) suo iussu exscribere fecit. Elemosinas
multas in pauperes et uirgines inopes erogauit. auaricie adeo expertus fuit. ut neque officium vendiderit neque
beneficium simoni. ita prauitate ulli collocauerit. Gratus erga se meritos. amator iusticie. pacis auctor et co-
seruator. iubileum habuit. beatum quoque bernardinum ordinis minorum in sanctos retulit. Tandem siue tedio
animi quo maxime cruciabat post captam constantinopolim a turcis. siue febre et podagra. qua potissimum
verabatur. pontificatus sui anno octauo. *M.* cccclv. moritur. Sepeliturque in basilica petri. honorificentissima
pompa. cum insigni epitaphio

Anno mundi. 6656.

Anno xpi. 1455.

Calixtus tercius papa. natione hispanus ex valentia ciuitate. patre iohanne. matre francisca. generosus
parentibus natus. alphonso cognomento bozia antea vocatus. libere educatus. Sexto idus apri-
lis hoc anno iam decrepitu cardinalium suffragijs pontifex creatur. Vir certe magni consilij et vtriusque iu-
ris pacatus doctor. Et alphonso regis secretarius. Pontificatu suscepto. Calisti nomen de more suscipiens
bellum turcis statim indixit. Id se ante pontificatum vouisse ostendens suo cyrographo. ad id perficiendum
predicatores per totam europam statim misit. qui omnes christianos in turcos animaret. Et suis opibus eam
adiuarent. Ex hijs autem facultatibus ad sexdecim triremes rome edificatas in hostem misit. patriarcham adque
legiensi prefecto. qui triennio maritima hostium asianorum verauit. Insulas quasdam cepit ac magnas calamita-
tes hostibus intulit. Alphonso autem rex et burgundie dux crucis signum suscipientes. uturos se in hostem pro-
tebantur. vel armatos milites missuros. sacerdotibus interea aliquot dierum supplicationes decreuit. *M.* ad-
davit preterea ut assiduo rogatu deus flecteretur. In meridie campanis signum dari fidelibus. ut oratio-
nibus eos iuuarent. qui contra turcos continuo dimicabant. Ea de causa officium transfigurationis domi-
ni nostri ihesu christi ipse ordinauit. Iussitque eo modo atque cum hijs indulgentijs celebrari quibus celebri-
tas corporis christi in precio habetur. Et propterea ad usum castellanum persarum et armenie principem ad reges
Tartarorum Ludovicum bononiensem ordinis sancti francisci fratres misit. Cum multis et magnis mune-
ribus eos in turcum excitans. qui persuasum hominis magnas turcis calamitates intulere. Pontifex quoque
ad transigenda negocia pontificia animam adiciens beatum Vincentium hispanum copatriotam suum. Et beatum
eademundum anglicum in sanctos retulit confessores. Calixtus autem in omni vita integerrimus cum elemo-
sinas christi pauperibus frequentes dabat in victu parcus. in sermone modestissimus. *M.* moritur pontificatus
sui anno tercio mense tercio. die decimosexto. Reliquit centum et quindecim milia nummum aureorum. quos
in usus bellicos contra turcos cooperauerat. Sepeliturque in vaticano ad sinistram basilice sancti petri in tem-
plo rotundo. quod sancte Marie de febris dedicatum est. Nicolai impensa antea restitutum.

Linea summorum pontificum
Nicolaus quintus

Calixtus tercius

Fridericus eius nominis tercius impator Ernesti ducis austrie filius. Austriae, stirie, carinthie dux et comes tyrolis alberto romano rege e vita sublato. Anno dñi. 1440. cōmuni voto cesar delectus. Inde coronā regni germanici apud ciuitatem aquensem summo honore suscepit et imperauit vsq; in p̄sens. annis. 55. Is postq; discretionis annos attigit mox religionis induit zelum. ceptiq; rebus omnibus diuini cultus augmentum pponere. quod sibi et sue nature bonitas et nobilitas sanguinis suadebat. Nā domus austrie principes (inter q̄s plures et reges et imperatores floruerūt) tunc sibi p̄spere succedere sperauerūt cū diuino cultui bene et constanter famulati fuissent. Quorū vestigia fridericus secutus. Defunctis parentibus q̄primū tutelā exiuit vt locū videret in quo nostra redemptio celebrata est adhuc adolescens transmare nauigauit sacra visens loca. vbi natus saluator. p̄sentatus in templo. baptizatus et teptatus. vbi cenauit. vbi iudicatus crucifixus et sepultus et vnde celos ascendit. Quid multa osculatus est terram vbi fuerunt pedes eius qui nos redemit. felicēq; reditum cū gloria habuit. Fuit em̄ princeps catholicus et pius. etate florida. quā sapientia. grauitas et vite integritas comitabant. corpore strenuus vegetusq; et robustus. aptus et patientis ad labores. fortis constansq; animi. sobrietatis cultor p̄cipuus. De sua deniq; mansuetudine. de religione. de iusticia. de prudentia faciendum verbum necessarium foret. Quō neutralitatē eccie romane nocentissimam ex natione sua sustulerit vt obedientiā germanici populi magno labore. maiori sumptu atq; industria eugenio et nicolao restituerit. Unde secuta est qua nūc fruimur ecclesiastice societatis vnitas. Horremus tñ ingredi cū paruo nauigio magnū mare. neq; nostra historia est que maiestatem tanti principis p̄ sua dignitate valeat explicare. vetustas em̄ imperij et amplitudo ac auctoritas et gloria deducenda forent. et natio germanica que sibi obsequiū. domusq; ex qua p̄gnatus est. Cū ea regū et imperatorū sedes et sepe hungarie sepe bobemie et aliqñ polonie reges dedit. que laudes eius habunde demonstrat. Demū p̄sona p̄pria que corporis et anime votibus egregie pollet. Satis est tamen tacere q̄ maiestatem tanti principis tenui vt nostra est historia p̄currere. Vereor em̄ ne quis me putet in hoc opere plerq; scripsisse in gratiā imperatoris nostri ac p̄inde vanitatis arguendus esse. quod viciū a graui viro p̄sertini scribente longissime abesse debeat. qui tamen nouit fridericus nemo adulatū dicet. Si eos adulari tantummodo dicimus qui mortaliū facta dictaq; supra verū extollunt. Cū hec scripta eius laudes diminute magis q̄ ampliter attingunt. quis em̄ eius imperatoris egregia facinora habunde retulerit: qui annos tres supra quinquaginta sapientissime imperiū gubernauit. Omnes tandē qui modo regnant quiq; regnaturi post hec fuerint fridericū tanq; speculū quoddā virtutū contueri appetere arbitror. Si gloriā regionibus. suis puincialibus quietem parare voluerint. Quā ob rem nō plenam h̄bhoriam scribo. sed ea dumtaxat excerpo eaq; p̄stringo que ad exēpla virtutū ac p̄bitatis accomodari posse videant. Nunc igit ad sequentia gesta redeamus. Prohibente scismate vsq; nicolaū quintū romie coronari destitit. rebus germanie interim compositis. Quo pontificante ordinatis p̄sidibus austrie p̄secutus iter ad oppidum sancti viti p̄uenit. ibiq; natiuitatis dñice festa pegit. Ad quem locū et ladislaum regē p̄fici iussit. Inde villacū se confert. id est oppidū ecclesie babenbergensis supra dranū situm non longe ab ytalie finibus. ibi et bobemi et hungari p̄uenerant. domi nobiles q̄ plurimi qui romā videre. coronationē ytalie spectare mores. militie cingulū mereri magnope optabant. Ibi quoq; dux austrie albertus germanus cesaris erat. qui splendidū ex sueuia comitatum ad se vocauerat. Cupidus et ip̄e q̄uis Rome in anno iubileo fuisset rursus ytaliā ingredi ac fraterne coronationis adesse solennibus. Cesar relicto villaco alpes ascendit que germaniam ytaliāq; disiungunt. p̄misso alberto cum parte copiarum. ip̄e regem ladislaus secum ducens kal. ianuarij ytaliā intrauit anno post iubileum primo. Legatos venetorum patricios domi potentes obuios habuit. qui eū ingenti gaudio exceperunt cum clero et reliquijs occurrentes. Ad victum omnia sine p̄cio administrarunt quocunq; cesar in territorio venetorum p̄uenit. Occurrere frequentes populi. laudare splendidum cesaris comitatum. arma lucentia. decoras iuuenū facies. flauescens copiosasq; comas. lactea colla. cōmendare speciem cesaris imperio dignam. dicere grauem aspectu. prudentemq; hominem iudicare. multa super Ladislaō rege proloqui. angelicum vultum. quietos mores. ultra etatem gestus. Potissime autem teruisani singulari affectu cesarem inspexerunt memores olim sub ditio/ ne australium se fuisse. quorum adhuc in pretorio signa videntur. Patauini quoq; non ignorantes ad imperium se pertinere. Inter hec teutones plurimi ex Sueuia Franconia rbeniq; partibus per vallem tridentinam Veronam Mantuanāq; transeuntes Ferrariam veniunt prestalantes cesaris aduentum. Ea re cognita relicto patauio ferrariam petijt. vbi borsius leto vultu honoratam se prebuit ac omnem magnificētiam ostentabat. Ommissa ferraria bononiā p̄git. vbi bessarionē legatū aplicū occurrentem reperit. Inde peniturus florentiam montes appenninos ascenderat. Ingressus postea florentiam exceptus honore maximo. occurrerūt duo cardiales. Parump̄ aut̄ florentie morat̄ donec edes cosme de medic̄ ceterasq; splēdi

Linea imperatorū
Fridericus tercius

Sexta etas mundi

de vrbis structuras et populi magnificentiam spectaret. Senas profectus est. Cum senis esset Leonora filia regis lusitane filia alfonsi neptis sibi desponsata pisas venit. statura mediocri, virgo annos natu sedecim leta fronte nigerrimis atque illustribus oculis, ore paruo, genis ad gratiam rubescentibus ceruice facie candida ex integro venusta. Imperatrix igitur senas deducta est ieiunij sexta die. Occurrerunt primo ciues natu maiores, deinde albertus et ladislaus, postea clerus, fridericus cum legatis aplice extra duas vrbis portas sponte aduentum expectabat, qua visa in amplexu ambo venerunt. Ubi hec gesta sunt Senenses marmoreum lapidem erexerunt. Cesar post iter suum urbem versus continuauit. Apud viterbium mandate pontifice ingens honor illi exhibitus est. Ad ydus marcias ex sutrio iter romam summo mane accepit, et quicquid nobilitatis in urbe fuit obuiam datum est. Venit deinde cesar in eminentem collem vnde urbem spectare potuit. Leta omnis nobilitas, cui caput orbis urbem visere datum est, cunctarum gentium columnam romam, vbi de colle descensum est sacer senatus aplice occurrit. Sequenti die in pratis que prima erat vrbis omnis cesaris comitatus se recepit. Cesar trabea vestitus inter legatos ytalie eminebat. Imperatrix mirificis ornata cultibus portugalensibus circumdata omnium in se oculos attraherebat. Ladislaus hungarie et bobemie rex tenera etate purpuratus, albertus germanus cesaris militie ductor obequitans suum cuius locum demonstrans. Duo cesaris vexilla fuerunt, alterum quod sancti georgij vocitant, deinde vexillum aquile. Postquam urbem cesar intrasset eius equum manu regere marscalcum nudum enses ante cesarem tulit. Episcopus spoletanus vicarius pontificis ac plurimi episcopi et abbates insulati sanctorum reliquias ferentes occurrerunt. Cesar sub aureo panno quod umbraculum vocitant siue baldachinum introducere usque ad gradus basilice sancti petri preecedentes, ibi nicolaus pontifex sede sedes eburnea pontificaliibus ornamentis indutus, senatu cardinalium circumstante verbis paternis et supra modum benignis fridericum suscepit, qui pedibus eius exosculatis auri massam obtulit. Tum quos ladislaus et albertus ac demum imperatrix pedes basiauerunt. Nicolaum deinde rogat ut ex plenitudine potestatis se rome longobardorum regem coronaret. Idibus igitur marcijs apud sancti petri summum altare fridericum in regem longobardorum coronauit, et Leonora per oratores desponsata inter missarum solennia, de nouo ei reiuincta fuit matrimonium benedictum. Absoluta mediolanensi coronatione postride solennitas augustalis cepta est. Romanus pontifex omnium summam beati petri aram in sublimi throno presedit. Extra cancellum duo tribunalia fuere, alterum friderico, lenore alterum deputatum. fridericus postquam iusiurandum beato petro et nicolao in ea forma presitit quod ludouicum caroli filium iurasse decreta confirmant, alba indutus in canonicum sancti petri receptus. Inde augustale paludamentum accepit, in media basilice profectus trinam benedictionem suscepit. Exinde ductus ad altare sancti mauricij in scapulis atque brachio dextro per veteri more oleo sacro delinitus, similiter et leonora. Pontifex rem diuinam inchoauit. Inter celebrandum diuerse solennitates a priscis inuente seruatae sunt. Sceptum quo regia potestas indicat. Pomum quod mundi dominum ostendit. Ensis qui belli iura demonstrat per varias vices data. Postremo corona aurea insulata preciosisque coopta gemmis cesareo capiti imposita. Imperatrix quoque post cesarem coronam ex manibus pontificis accepit, quam piugis Sigismundi fuisse presabat. Cesar quoque suis ornamenta sibi precio incredibili copasset. In hac tamen solennitate pallium, enses, sceptum, pomum coronamque caroli magni ex archiuis nurnbergensium ad se deferri curauerat. Ut autem coronationi diuinisque rebus est impositus modus leonora in suas edes secessit, papa et imperator ad gradus basilice simul venerunt, ibi pontifex palafredum ascendit, eique cesar dextratoris officium per aliquot passus exhibuit, equo deinde conscenso usque ad ecclesias sancte marie vna profecti sunt. Tunc papa in palladium rediit, cesar in ponte adriani profectus est, vbi albertum fratrem pluresque duces et comites ad militie prouexit honorem, ter quemque gladio percuciens. Trecenti eo die percussi milites referunt, deinde cum sol occideret ad lateranum se contulerat, splendidum ibi iuuuuium habuit. Imperator igitur fridericus millesimo quadringentesimo quinquagesimo sexto anno, die xvij, mensis marcijs imperatoria corona donatus. Alfonsi regis arragonum precibus oneratus ut neapolim sese cum imperatrice preserret, statuit tanto regi more gerere. Ad regem igitur amicum profectus et post eum leonora. Qua autem magnificentia neapolim imperator introi erat presultius arbitror reticere. Alfonsus qui antea neptem suam nunquam vidisset nuptam et in alto locatam amplexus est. Mansit illic cesar et sanctam ebdomadam et octauam pasce. Ostendit quoque alfonsus thesaurum suum quicquam preciosum habuit. Inde cesar naues ascendit romam petiturus. Imperatrix octo diebus apud auiculum postea mansit, deinde Manfredonia profecta est atque illo ex loco per mare venecias nauigauit. Cesar romam rediens triduo ibi mansit. Rediens deinde bozsum estensem mutine et regij lepidij ciuitatum ducem creauit qui pro tanta dignitate suscepta monile preciosum dono cesari dedit, quod patrem vno et viginti milibus aureis emisse ferebat. Is (postquam solennitas ducalis absoluta est) ingressus nauem per flueta padi venecias petiit. Cum ciuitati proximus esset nauigia infinita et artificum et nobilium occurrerunt mirabiles ludos prebentia. Franciscus fostari dux venetum vir grandeuus qui triginta et amplius annis reipublice presuerat cum trecentis senatoribus obuiam venit, inauditam insolitamque festiuitatem vniuersos ostendere. Mansit autem apud venecias diebus decem. Sumptus ei et consorti sue magnifice non solum in urbe sed in omni eorum territorio prebentia sunt. Deinde recedentem senatus usque ad littus profectus est. fridericus post missa ytalica cum germanie metas attigisset, horribile visu dictum mirabile videri potest, turbidam aeris faciem mutatamque celi vultum offenderit, quod presagium future cladis multi iudicauerunt. Presertim cum intellexerant quosdam principes res nouas in germania et hungaria moliri ob regem ladislaum adolescentem. De tentem enim ytaliam cesarem rogauerunt australes ut Ladislaum in paterna hereditate apud se dimitteret. Reiecta petitione, auctoribus duobus Ulrichis Altero cilie comite, altero eytzingero sumptis armis rebel

lauere. Rediit ex ytaliam fridericum apud nouam ciuitatem obsidione cinxere. Quibus et henricus rosenlis natione bohemi cum ducibus equitibus et mille peditibus se adiunxit. Cessit fureti populo friderico pupilluq; adhuc tenebris dedit. q; summa alacritate apud viennenses exceptus est. Sic gloriosus impator inter liberos ex leonora susceptos primo cristofex habuit quem immatura mors abstulit. Et maximilianu ducem burgundie postea regem romanorum. cum filia margareta vxore ducis alberti in baioaria. Australes autem et si fridericu cesarem accersisset bohemi in noua ciuitate et in vienna obsederunt. Eo demum redacti sunt. ut victores ex victo pace peterent atq; in ea rem auri sex milia nummum quotannis pederent. Nouissimis autem diebus cum mathia hungarie rege abstulit. Que post mortem mathie filius maximilianus patri reddidit. In plerisque tamen locis. cum ei semper ingens cupiditas pacis et otii fuit. christianorum principum propter turcorum incursiones conuentum precipue anno. 1471. Ratispona et pace iniret. Ratis venisse tempus. gladios in turcorum et infidelium non in christianorum viscera pueri debere. Quam obrem anno salutis. 1486. filium eius maximilianu sorte regni fecit. ut quod pro senectute adimplere non posset. pro filio regem proficeret. Cum itaque cesar non inelitus habundat potentia numero hominum et copia gentium. etasq; et principum et magnificetia pueniat (q; precipue sunt ad res arduas capescendas) Speramus ut ille aut filius eius decem christianam et sanctam reducat ecclesiam. ad altissimi dei gloriam et honorem. Sublimationemq; throni sui cum laude perpetua et eterna salute. Quod ut diebus nostris conspiciere valeamus pietas diuina concedat.

Bernardinus senensis ordinis seraphici francisci professus. et instaurator egregius sua etate declamator. Is apud senam urbem et hrurie nobili loco natus. qui postquam litteras didicit. ac pontificij iuris aliquam peritiā habuit. primo non tenuit a parentibus iam vita functis accepit inter christi pauperes erogato. abnegans seculi pompas. ad religionem diuini francisci sese recepit. Amatorq; paupertatis eximius. cum ordine illum labentem et institutione primeua longe remotu offendisset. reuocare fratres in viam. cum diu frustra conatus fuisset. Neq; enim indurati maiorum conuentuum mores flecti poterat. Vocatis ad se nonnullis quos sanioris mentis inuenit. seorsum habitare iussit. hijsq; domos ab urbibus remotas ex elemosina struxit. Iubens oēs ut patris francisci voluntas fuerat nudis pedibus ambulare. vestes laneas sine lino habere. cibo vinoq; vti modico. plumas oēs effugere. in sacco dormire. nihil de crastino esse sollicitos. proprium nihil tenere. pecuniam vti venenum malamq; pestem fugere. victum elemosina querere. humiles esse. populis christum et hunc crucifixum predicare. que omnia primus ipse implebat. sobrius pater in predicationibus adeo plebi acceptus. ut alter paulus crederet. per. xxx. et eo amplius annos vniuersam ytaliam predicando circuit. quibus rebus adeo religionem auxit ut quinquaginta et amplius cenobia per ytaliam sui ordinis a fundamentis erexit. et fratribus impleuit. Ados ei fuit inter predicandum nomen ihesu aureis litteris in tabella depictum ostendere. Cuius rei nouitate cum plerique improbarerent. a martino pontifice iussus est nouum ritum relinquere. hunc in nomine ihesu curasse morbos. et fecisse miracula non est ambiguus. Tandem apud aquilam brutiorum urbem terrene vite cursu pacto. ad celestem lucem migravit. vbi corpus eius sepultum. tercio et sexagesimo vite sue anno. miraculis coruscat. Ideo nicolaus quintus pontifex anno salutis. M. ccccl. in iubileo admittente iohanne de Capistrano sanctorum ordini ascripsit ac in cathalogo beatorum patrum redegit.

S. Bernardinus

Iubileus hoc anno. M. ccccl. rome frequentissimus hominum frequentia fuit qui annus gratie magnus fuit ut quemadmodum ex lege veteri corporalis et animalis seruitus anno quinquagesimo extingueretur. Remitterenturq; culpe. et onera peccatorum omnibus. qui lumina sanctorum apostolorum sincera mente perquirerent. Ingens igitur populi multitudo. ex omni christiano solo per hunc annum romam petebat. Licet autem quadraginta et amplius hominum milia diebus singulis per urbem templa forasq; vaderent. dissoniq; mores. deformes habitus ac diuersa linguarum genera concurrerent. Sapientia tamen pontificis actum est. ut neq; victui necessaria deficerent. neq; tumultus intercederent. Unica tamen horrenda visu et auditu stupenda. paucis diebus ante finem iubilei calamitas accidit. Nam cum circa vespertinam horam basilicam sancti petri frequens populi multitudo peteret. neq; minor iam recepta benedictione rediret. Facta est in ponte quem sancti angeli vocitant. Ingens euntium et redeuntium concursatio. Cumq; hijs atq; illi a supuenientibus vrgerent premerenturq; turmis accidit alios ruere. alios supruentes vadere. Cumq; nonnulli equis mulisq; veherent cum iumentis vna prostrati calcatiq; sunt. Inde maius discrimen ortum. Nam parietibus pontis equato iacentium cumulo. quam plures in tyberim ceciderunt horrendum spectaculum. alij vndis absorpti. alij inter hominum brutorumq; pedes oppressi animas exularunt. quorum corpora diligenter quesita. Romanus pontifex accurate sepeliuit. Excladis memoriale.

Anno precedentis pestilentia ingens q; primo in asia exorta. ac deinde per illiricam dalmaciam in ytaliam serpens. plures postmodum annos ad vltimos germanie et galliarum fines misere. per omnes fere populos debachabatur. Deinde in locis ytalie et q; maxime mediolani deseuit. Sequentibusq; annis vbiq; peste laboratum est. ut pauci de multis superfuerint. Quod quidem malum preter penuriam magnam. Etiam superioz solis defectio et frequentes terremotus indicauerunt.

Sexta etas mundi

Alfonso rex

Alphonsus ferdinandī aragonie regis filius. Cuius pater iohānes vltorio
 ris hispanie rex. qui currentis equi lapsu exanimat⁹ fuit. āno. 1442. rena-
 to supato. ⁊ pulso in regno neapolitano succedēs regnavit annis ferme. 22. Cū
 diu antea regnasset in aragonia ⁊ sardinia atq; hispania annis multis. Renat⁹
 tus em rex ludouici andegauēsis frater. ex francoꝝ genere natus a iohanna regia
 contra alphonsū regē in apulio regno vocatus cū quatuor annis regnass⁹ deij-
 citur. qui massiliā vñ in initio venerat mari reuersus ē. Huius alphonsi paternū
 sanctus cū defecisset quatuor post se reliquit filios. alphonsū. iohannē. heinricū
 ⁊ petrū. Hic cū maior natu esset regnū paternū obtinuit. Et bellicarū rex gloriā
 pacis laudibus pferens ad id regnū oculos adiecit. in id magna classe deuenit.
 Et pfectum arcis maritime ad pditionē pellexit. ⁊ castellū cepit. inde bellū ne-
 apolitanis intulit. Mortua aut regina cōtra renatū mouēs adeo neapolitanā vr-
 bem longa ⁊ durissima obsidione fatigauit. vt multi fame perierūt. Tandē noctu p cuniculū furtim militi-
 bus intronissis vrbe cepit. ⁊ paulopost vniuersis regni pceribus domitis vniuersum regnū in suam pot-
 testatē redegit. Eoꝝ tanto regno pacato neapolim rediēs. curru aureo triūphās vrbe inuectus ē. post ma-
 gnifica gesta. Cuius dicta ac facta antonius panormita poeta clarissimus disertissime pscriptit. qnto kal.
 iulij. clausisse oculos traditur. nullis ex se relictis filijs legitimis. nisi tantū ferdinādū adhuc extantē ex cō-
 cubina filiū. quē ⁊ in apulie regno ex testō heredē sibi dimisit. In aragonie aut regno Joānes frater suc-
 cessit. Reliquit aut hic inclitus rex cū super tria regnasset regna. tantas diuitias quātas vnq; vllus alius
 pdecessorū regū fecerit. qui sine p̄trouersia regū principūq; omniū quos nostra etas tulerit. ⁊ sapientissim⁹
 ⁊ fortissim⁹ habitus ē. Rex inter voluptates moderatus inter adulatōres firmus inter vana pleraq; prin-
 cipum exercitia doctrine studia haud omisit.

Julianus cardinalis

Julianus cesarinus cardinalis diaconus. Vir fidei xp̄iane amator feruentissi-
 mus. Et omnibus vtutibus tam diuinis q̄ humanis ornatus. queꝝ superiorib⁹
 diebus. eugenius pontifex legatū in vngariā ad cōponendū inter ladislaum polo-
 nie regem ⁊ vxorē alberti impatoris pacē miserat. anno. 1444. apud budaz regni
 vngarie caput inter ipos optimū pacis fedus inijisset. Eo etiā rege ipm ⁊ vngaros
 omnes deduxit. vt magno cōparato exercitu contra turcos europam occupare vo-
 lentes p̄ficcerent. Qui turcoꝝ fines cū ipō exercitu hostili animo ingressi. Inter
 danubiū flumiū ⁊ andrinopolim a solis ortu vsq; ad occasum cū hostibus pugna-
 tes. ad quadraginta turcoꝝ milia eo in cōflictu occiderūt. inter quos decem ⁊ octo
 ex primoribus eoz principibus cecidere. i qua tamē pugna ladislaus ipse polonie
 rex viriliter pugnās sagitta saucius interijt. Julian⁹ aut ipse mortuo rege ceteros
 in plio exhortās. dūz xp̄iani ex mltitudine turcoꝝ terga vterēt. p xp̄i noie occubuit.

Franciscus Sforzia

Franciscus Sforzia philippi marie ducis gener. Anno. 1448. tercio kalē.
 marcij. iure hereditario potitus. Quart⁹ mediolanensius dux efficitur. Et
 vna cum vxore blanca maria regnavit annis. 16. ⁊ mense vno. Vir certe indicen-
 do acerrimus ⁊ eloquetissimus. qui sua eloquentia magnanimitate fortitudine.
 liberalitate. ⁊ prudentia. veteres quasi imperatores superauit cum in re militari
 victoriosissimus fuit. Qui etiam ipsa in iuuenili etate quantas in primis contra
 bracium. contra florentinos venetosq;. contraq; eugenū pontificem. contra me-
 diolanenses ⁊ alios ytalos obtinuerit victorias. multis in locis clarissima extāt
 trophea. Et que clarissime gesserit in multis poetarum oratorumq; scriptis ver-
 santur. Qui etiam permagnifice ⁊ splendide tum mediolani. tum alijs in vrbi-
 bus edificauit. Et in primis castellus iouis mediolani. aliud in lauda ciuitate cō-
 fecit. hospitale magnificentissimū in vrbe fundauit. Extra portas cumā apud
 sanctas mariam incoronaram. monasterium cum ecclesia diuo nicolao de tolen-
 tino dicata suasu vxoris blanche marie a fundamentis edificauit. Tandem sex post se relictis ex vxore ma-
 sculis ⁊ ducibus femellis. anno a natiuitate domini. M. cccclxvi. marcio mense mortuus est. funeratus in
 genti pompa in maximo vrbis templo loco sublimi.

Solis defectus anno. M. cccclxviij. quarto kal. septembris hora sexta facta
 est. Quo anno maxima ⁊ cruentissima bella multis in locis surrexerunt. in
 anglia em ⁊ in gallia germania. flandria. perusia. p̄ania. apulia. ac in vniuer-
 sa ytalica (vt dictum est) cedēs rapine direptiones. incendia. vastationes. ⁊ infini-
 ta prope mala et damna subsequuta sunt. grecis autem mortuo amurate turcoꝝ
 principe. multo maiora illata sunt damna. ⁊ seuitora bella a mahumeto eius filio
 excitata sunt. Sequenti deinde biennio tanta vbiq; fuit pestis vt de multis pau-
 ci remanserunt. Id etiam malum frequentes terremotus indicarunt.

De expugnatione constantinopolitane vrbis anno .1453.

Constantinopolis ciuitas orientis imperij sedes et vnicū grecie domiciliū sapiētie hoc anno q̄rto kal. Iunias a mahumeto turchoꝝ principe p̄ .50. dies obfessa vi et armis expugnata diripit et fedat anno regni mahumeti tercio. q̄ coactis vndiq; copijs mirabili apparatu terra mariq; regiā vrbē aggressus. cuius descriptio in superiorib; habita ē. Ad terciū autē diē captato vrbis situ machinas innumeras craticulosasq; ex virgultis vimibusq; p̄textas qb; pugnātes tegerent fossatis admouit. Erat autē murus fortis. q̄ tñ [ma-
chine cā horribili cedebat. Bombardaꝝ ingens turri iuxta sc̄i romani portā collidit. cui; ruina aī muralis fossatū replet equatq; vt via hostibus pateret. At cū turch; trib; iā locis p̄cussis lapidibus muros despera-
rēt. Demoratu cuiusdā inuidi xp̄iani ex colle biremes intronittere curat. Est em̄ port; ille in lōgū angustū
q; p̄tract;. cui; orientālē plagā colligate naues et cathena munebant. inde hostib; aditus impossibilis erat.
quā ob rē vt coangustaret circūallaretq; mag; vrbē iussit in via eq̄re ex colle suppositis leuitis vasis lacer-
toꝝ vi ad stadia septuagita trahi biremes. q̄ ascēsu graui; sublata posthac eo apice in declinū ad ripā leuissi-
me sin; introsum vebebāt. Inde potē lōgitudis stadior; circiter. xxx. ex ripa vrbis oppoita q̄ vasis vinaris
colligatis sub constructis p̄fixisq; lignis q̄ exercit; decurreret ad murū. dyametralisq; cinctio ingressus tran-
sitūe p̄hibebat. Tandē dato signo vndiq; nō solū p̄stantinopolis orientis columen. s; ipa q̄s pera ne qd au-
xilij grec; p̄staret oppugnari cepta ē. Turchi rursus subruere murū portasq; q̄tere innixi. Cernit varia pere-
untiu forma et plurima mort; imago. Cūq; defensio remissior fieret turchi aniaduertentes acri; incūbūt. In
ingressu demū porte octigēti circiter milites ex latinis grecisq; periere. et iā hosti supiorē mur; tenebat saxa i
ciues deuoluens. Cū subito capta vrbē cesis oib; in rapinas itū ē. In hui; autē vrbis populatiōe cōstantin;
paleologus et ip̄e m̄re helena genit; orientis impator capite trūcat; regni sil; et vite finē fecit. datis q; edictis
vt a sex annis supra oēs vtriusq; sex; p̄sonē necarēt. sacerdotes et vniuersi monachi diuersis tormētōꝝ ge-
nerib; necati sunt. Reliquū oē vulgus gladio datū. tāta sanguinis effusio vt riu; cruoris p̄ vrbes currerent.
Sic nobilissima vrbis p̄ constantinū primū cōdita in manus infidelū venit. Ab eius p̄ditione M. c. xxx. vl
circa. Quibus gestis omnia in predā dedit. sacra templa fedauit. postremo turchi varia nebanda pegerūt

Constantinopolis expugnatio a turchis

Besta etas mundi

Sumcassianus felicissimus p̄sarū & armenie rex. cui p̄p̄riū nomen assumbe⁹ Anno. 1454. senza persaz rege denicto ac interfecto persis imperare cepit hic p̄mū regulus armenie cū esset aīo vasto. bello potēs ac scientissimus p̄sepe paucioribus copijs magnos fuderat exercit⁹ & zensō rege interfecto filiū captū in p̄sarū regē coronare velle finxit & vsq; in thauris vrbe q̄ p̄sarū columen ē. p̄ficiscit oīa oppida & arces occupās. cū satis sibi cautū putasset nouū regē obtrūcans p̄sico regno potit⁹ ē & sumcassian⁹ appellat. qd̄ latine magnū virū significat. qui postmodū bactrianos. medos & partbos & maiorē partem orientis sibi subegit. Cū eo calixtus p̄t̄ifex amicitia inchoauit & magnū honorem pontifici retulit. Cui⁹ etiā suasu magnas turchis calamitates intulit. Ad hunc senat⁹ vel netus nigropōte p̄dito quedā oratorē misit q̄ auxilia p̄tra othomannū turchum exostularet. Rex ab eo exorat⁹ p̄festum copias suas recensuit & p̄mo impetu si nāu ciuitatē cepit. Inde trapezuntia inuasit vbi ad. xxx. milia turchoz interfecit Post nō lōge ab armenie mōtibus bis ad inuicē p̄fluxere p̄lio. vt plures e turchis neci dati sunt. inde aliq̄t interiect⁹ dieb⁹ cū turchoz rege pacē inijt & natos mutuo p̄iugio copulauere

Johannes de capistrano p̄ idē t̄ps ap̄rutio oppido nō longe ab aquila vrbe cōstituto ortus. ordinis beatissimi francisci p̄fessus xp̄iane religionis acerrim⁹ et egregius p̄dicator. Ex aplica iussione theutonia ingressus est ac p̄ carinthias ac stiriam venit in austria. Cui sacerdotes ac plebes cū sanctorū reliquijs obuiauerūt Cūq; veluti aplice sedis legatum & dei nunciū susceperūt. Johanni occurrere oēs accole vestimentoz eius simbria auide contigere. egrotos & male habentes aī pe des eius attulere. e quibus plerosq; sanitati redditos rumor fuit. Morat⁹ est autē in germania dieb⁹ aliquot viam dñi p̄dicans. mortalesq; oīes ad penitentia vo cans. Inuitatus aut iohannes nurnbergā vrbem germanie petijt vbi vndiq; populi motus fuit. viri & mulieres impetū fecerūt. intueri virū lacrimas letitie deuotionisq; mittere. leuare in celū manus benedicere veniēti. laudare mittentē. tangere. osculari qui p̄pe sunt vestimēta veluti celo missum & angelū dei respicere. apud minores deinde sui ordinis fratres exceptus est. ibi cibaria sibi suisq; comitibus ministrata sunt. Cū in hūc modū dixit. vestitus dormire. ante lucē surgere. matutinū. laudes. primā. terciā orare. diuina deinde celebrare. bisq; pactis sermonē ad populū latine p̄nunciare. post hec interpretes que dicta sunt ab eo q̄tū capax est exponere populo. Finito sermone ad cenobiū sui ordinis reuerti. ac sexta ac nonis completis infirmos visere. diu apud eos morari. manus omnibus imponere. Virretū sancti bernhardini & cruore quē illi mortuo e naribus fluxisse ferunt singulis egrotantib⁹ se admouere. precari supplex pro omnibus. exinde cenare. demū his qui se accedūt audientia p̄bere. morve speras dicere. bisq; p̄pletis ad egrotos reuerti atq; cū his vsq; ad noctē se exercere. Cūq; temuz p̄pletorio et alijs dilectis p̄cibus expletis corpus quieti dare minimū esse. quod somno ferme nihil. Ad reuendos sacre scripture codices pausillū furari temporis. sic homo quasi celestē vitā in terris agere immaculata absq; sorde. quē pusillū corpore nurnberge vidimus. etate senecta. annos q̄nq; & sexaginta natū. siccū. aridū exhaustū. sola cute neruisq; & ossibus p̄pactū. letū t̄n & in labore fortem. sine intermissione singulis dieb⁹ predicantē. altas ac profundas materias absoluentem. Ferunt & hūc cesarē fridericū cupide audiuisse. nul tisq; sermonibus eius interfuisse. ac vestimētis eū sacerdotalibus donatū cū apud viennā & australes aua ritia calcavit. libidinē subegit & honores seculi fugit. tandē eū cū honore dimisisse. Cūq; audisset innume rabiles xp̄ifideles a turchis capi ad pannoniā accessit suis exhortationib⁹ grandi exercitu ibidē congregato p̄tra turchos impetū fecit. & populū exhortantē apud belgradū trans danubij oppidū tanto ardore xp̄i cole pugnarunt vt magnū de inimicis reportarunt triumphum & ferme ad sex milia occiderunt. Eo deniq; mortuo magnis eū coruscantē miraculis ferunt.

Franciscum philelphum anconitanū ex vetusto Tolletini oppido natū eq̄tē quidem laureatum. & l̄raz tam grecarū q̄ latinarū excellentissime doctum ad hec vsq; tempora cū magna fama puenisse constat. qui & grecā pariter & latinam orationem semp̄ exercuit. In omnī genere scilicet dicendi & prosa & carmine. Is itaq; crisolare bizantini auditor & gener fuit. qui cū ab eo doctissimus euasisset. primū apud venetos. postea apud florentinos. seneis. bononienses. & demuz mediolani philippo maria duce vocatus grecas latināsq; l̄ras plurimos docuit. & ibidem vsq; ad hec ferme tempora sub quatuor ducibus cū annua pensione fuit. vbi libros a se editos dereliquerat scilicet Sphorcidiarū Satyrarū. de iocis et serijs. lyricorū. cōmutorū. de morali disciplina. epistolare tā grecarū q̄ latinarū Orationes. 60. oratione soluta. Hippocratis libros de flatibus & corpis passio nibus & in plutarco vitā galbe & othonis transtulit. Obijt demuz bononie. anno salutis nostre M. cccc. lxxi. nonagenarius.

Leonhardus de vtino ordinis predicatorum professor & sacrarum l̄raz doctor tum diuinorū eloquiorū & studiorū humanitatis doctrina. tum multa prudentia & ciuiū gratitudine claruit. & multos hmo nes ad populos erudiendos & de sanctis per totum anni circulum post se reliquit.

frācise⁹ philelph⁹ poeta

Furasse fridericū imperatorē nunq̄ comptū ē nisi cū in ciuitate aquensi apud belgas, et cū romē corona tus est. idq̄ iuramentū constantissime tenuit. Cū em̄ iureiurando p̄misset que bona possideret imperium nullatenus alienaturū. et modo hoc modo illud ex eo petere maluit auarus negando q̄ concedendo periurus videri. Eā ob causam perenti boz̄io marchioni estensi ducatu mutine tamdiu restitit donec monstratum est. Cū ducatum qui sub annuo tributo concedere lucrī magis q̄ alienationis speciem habere. p̄sertim cū mutina et regiū in potestate sua non esset. **I**n eū quoq̄ fridericū cesarem terciū cū nonnulli dicta probrosa iactassent. referentibus aulicis. an nescitis inquit fridericus. principes quasi signū ad sagittas expositos esse. Turres quidem fulgura prealtas feriunt. humilia tecta preterunt. **A**t nobiscum bene **L**atistlaus rex bohemię et hungarię

agitur si verbis tantum impetitur
Ladislaus hungarię et bohemię rex ac dux austrię filius alberti cesaris et sigismundi imperatoris nepos. Cū postumus nascebatur. qui mox ut in lucē prodit apud albā regalē et baptismū xp̄iane fidei signaculū et militie cingulum et sacrā hungarię coronam (quam mater penes se habuit) eadē die accepit. Inde sublatu in tutela friderici cesaris duodecim ferme annis fuit. cui mater et ipm̄ et coronā cōmendauit. Cū cecidisset in bello vladislaus polonię rex qui regnum hūgarie assumpsit Ladislaus cōi procerū consensu rex designat suisq̄ auspicijs deinceps in turchos pugnare cepit. Rex at paulopost magnificētissimis apparatibus bohemiā petijt atq̄ in praga summos honores consecut⁹ regni coronā accepit. mansit ibi nō puo tpe nec vnq̄ hereticoꝝ eccias intrauit. pri⁹ tñ q̄ rediret in austriā vratislaviā nobilē vrbez inuisit slesitaz caput. Postea comes cilie a ladislaus hūniadis filio in castro regio obruncat. Offensus ea re regi⁹ anim⁹ dolore tñ suppressit. Rex budā se stulit vbi hūniadis filios in carcere rapi iussit. p̄cussore comitis ladislaus natu maiore capite plecti. mathiā captiuū duxit i austriam. In austria de p̄iuge regi tradenda diu agitatū. multe virgines offerebant. verū nobilissimo regi nulla dignior visa est margaretha caroli regis francie filia. placet legatos mittere qui sponsam petant. De loco nuptijs eligendo p̄tentio exorit. hungari budā. australes viennā. bohemi praga tante celebritate deputandam aiūt. factione tñ georgij p̄ogiebracij solennitas prage destinata. Ordinatis austrie rebus ingenti rex apparatu bohemiā petit. Inde due legationes misse. altera ad fridericū impatorē de pace. altera ad carolū francie regē filiā adducturā. In ea legatione. 800. equites profecti sunt. quadrige aurate. matrone et virgines splendido apparatu que sponsam ducerent. Imperator et augusta vocati. ambe regis sorores et cuncti germanie principes. s̄ hos cogitatus immatura mors regis interrupit. Ladislaus igit. x. kal. decembris egrotare cepit. Cū medici accersiti desperata salute. Georgius vocat⁹ cū quo plura locutus. finito h̄mone de curatione aie actū. xp̄iano more sacramenta exhibita. vbi aia amplius dimorari nō potuit. sacrā candelam petijt et intuens saluatoris imaginē orationē dñicā orsus p̄nunciato s̄ libera nos a malo nil amplius locutus mortalis vite lumen reliquit. **O** inanem gloriam. quid dignitates. opes. potentiam tantopere flagitamus. Ladislaus nobilissimus adolescens duo de viginti natus annos in ip̄o etatis flore tot regnis et gentibus imperans intra. iij. et xxx. horas postq̄ egrotare cepit extinctus est. **M**ortē eius aliū morbo. aliū veneno imputauere. qui ad. viij. kal. decembris regia pompa in sinu proauī sui caroli quarti romanorum impatoris sepultus fuit in ede sancti viti prage.

Theodoros thessalonicensis vir greca latināq̄ lingua apprime eruditus. pontificis iussu quom̄ alia egregia grecoꝝ volumina tū theophrasti de arborib⁹ plantisq̄ opus insigne in latinum conuertit.

Varia nunciata prodigia anno **M**.cccc. lvi. in sabinis mense februario vitulū capitibus duobus ortum vrome sanguinē apud veneris portam. in ligurio carnes pluuisse. In agro piceno ortus infaus dentibus sex. facie insolite magnitudinis. future calamitatis que postea secuta est magna p̄fecto indicia.

Cometes gradu. 15. cancri in oriente mense iunio visus est. Inde anno sequenti cometes quā nigrū appellant **M**.cccc. lvij. anno iunio mense gradu. 20. pisciū p̄ mensem visus varie mortaliū mentes affecit.

Maumetes turchoz imperator ad thaurinū oppidū quod nūc albas dicunt ad confluentes sauū danubiūq̄ sitū a paucis xp̄i cruce signatis fusus fugatus castris exutus est. Johannes genere hispan⁹ cardinalis sancti angeli magnas illic copias cōparans. quo cū erat iohānes capistranus de quo cōciti p̄anonij ad insequēdos barbaros maximā stragē infinito hostium numero parua manu dedere. Bellū aut gestū est die sancti sicuti. qui ē viij. yd⁹ augusti. ob idq̄ calixt⁹. iij. p̄o. eo die trāsfigurationē dñi p̄stituit

Terremotus p̄maximus anno dñi. **M**.cccc. lvi. die quinta decembris hora noctis vndecima. Et iterus xxx. die eiusdem mensis hora. xvi. fuit vt in memoria hominū nō sit et nusq̄ legit tam vehemētes fuisse et tam magnū spaciū terre occupasse. p̄cipue in regno apulie. In neapoli beneuentoz et multis alijs ciuitatibus et villis circumstantibus. ex quo multa templa et in neapoli pallatia. domus cuꝝ interitu magno hominū pecorūq̄ corruerūt. Et in terra laboris capue. caiete. auerse ceterisq̄ veteris campanie vr̄ibus. fuerūt nihilominus et aliū terremotus p̄cepti inter p̄mū et sc̄dm̄ etiā postea s̄ tenues ita vt nullum damnum edificijs ac personis intulerunt.

Sexta etas mundi

¶ Anno mundi. 6657.

¶ Anno xpi. 1458.

Pius eius nominis secundus papa enneas cognomento picolhomineus ante
 tea vocatus. natione ytalus. senis oriundus. corsiniani ortus patre silio.
 matre victoria. Ideo prius enneas silii poeta vocitatus hoc anno patrum omnium
 consensu tercio decimo kalendas septembris pontifex creat. vir quidem oī laude
 dignus eloquentissimus copiosissimusq; prudentie singularis. qui nō ad otium
 sed res maximas agendas vocatus. Is corsiniani cū p̄ etatem discere potuisset
 grāmaticam didicit. Annū v̄o decimū et octauū agens senas p̄ficiscit vbi a neces
 sarijs et cognatis adiutus poetas primo. mox oratores audiuit. quibus faculta
 tibus tanto ingenio valuit vt breui preclara poemata latina ediderit. inde ad ius
 civile se contulit. Postea dominicū capranicū secut⁹ basileā puenit. Deinde bar
 tholomeū nouariensem ep̄m. et post eum nicolaū sancte crucis cardinalem secut⁹
 Iterū ad basileam p̄ficiscens semp̄ in honore apud omnes est habitus. Fuit em̄
 scriba in illa synodo et lraz aplicaz abbreviator. In eo aut̄ puentu p̄sepe orauit.
 Legationes plures scilicet causa obiuit. Orator deinde ad fridericū imperatorem
 a felice missus tantū dexteritate ingenij valuit vt eū corona poetica donatū in a
 micos et p̄thonotarū receperit. Relatus deinde in senatoriū ordinem. quē prin
 ceps in rebus grauib⁹ consulit. Creato autē nicolao pontifice dum ab eugenio
 subdiaconus creatus ep̄s tergestinus morit̄. in cui⁹ locū enneas se quidē inscio
 a pontifice et imperatore suffectus est. A calixto autē pontifice in numerū cardina
 liū referē. ingressus conclauē post obitū calixti pontifex creat. Accepta p̄tificia
 corona confirmata prius ecclesie ditione se totū ad curam reipublice xp̄iane con
 uertit. Sigismundū austrie ducem q̄ in cardinalē ad vincula petri aniaduertisset
 diris execrationibus p̄secutus est. Maguntinū insup̄ antistitē sede deiecit. Bene
 uentanum q̄ archiep̄m sūmouit. nil regibus. nil populis timore aut auaricia cō
 cessit. kartherinā senensem inter sanctas xp̄i virgines retulit. pragmaticā in gal
 lia abrogauit. sodinas inuentū tū alumis apud tolpā instituit. Cultor iustitie et
 religionis. admirabilis eloquio. Inter ferdinandū regem et sigismundū malate
 stam inducias composuit. vt mantua vbi cōmunem xp̄ianorū conuentū indixerat tuto p̄ficisci liceret. media
 t̄ḡ h̄iē ab vrbe discedit. mantua postremo ventū est vbi magnus erat principū numerus. magna lega
 torū vis. actūq; est pio illo dicente vt bellū cōmuni oīm decreto turchis indiceret. Urbem autē romam multū
 exornauit edificijs. et tybure arcē construxit. ac senis nōnulla ornatissima edificare fecit. Fuit autē continentis
 sime vite et otij inimicissimus. homo stature breuis. caput habuit ante annos canū. facie senecta. aspectu se
 ueritatem facilitate conditam ostendebat. Circa cultū corporis neq; morosus neq; negligens. robustum ei
 corpus natura dederat. quod t̄n longe p̄grinationes et crebri labores attriuerant. accedebant morbi eius fa
 miliarissimi tussis. calculus et podagra quibus p̄sepe cruciabat. Duodecim cardinales suo pontificatu ve
 teribus addidit. Qui tandē ancone dū venetorum ducem belli socium ancone expectat vt contra turchos cū
 innumerabilibus populis p̄ficiscerent. diuturna et lenta febr̄ afflicta⁹ morit̄ anno sexagesimo quarto su
 pra quadringentos et mille. xvij. kal. septembris. anno vero pontificatus sexto. diebus sex minus. Funus
 ancona romā defertur et in basilica sancti petri condit̄ ad altare sancti andree. Delectatus ē autē mixto scribē
 di genere ideo plura opa edidit. Caput sancti andree e peloponesso romā auectū in sacello ad id fabri facto
 collocauit. cognitionē q̄ rez antiquaz nō omisit cū p̄mentariorū libros scripsit et plura alia.

¶ Anno dñi. 6663.

¶ Anno xpi. 1464.

Paulus secundus papa patria venetus. patre nicolao. matre polixena. petrus barbo antea vocatus. eu
 genij pontificis ex sorore nepos sancti marci p̄sbiter cardinalis hoc anno pridie kaln. septembris pō
 tifex creatur. vir certe magni animi. corpus habens egregiū maiestate dignū. Is adolescens adhuc iturus
 in mercaturā erat. que apud venetos in precio est. Ei nunciatū est gabrielem auūculū suū pontificem creatū
 esse. substitit adhortante fratre paulo barbo. ac l̄sis (licet iam adultus esset) operam dedit. inde vocatus ab
 eugenio archidiaconatū bononiensem. ac post ep̄atum ceruie cōmendatione adeptus p̄thonotarius ab auū
 culo creatur. Tandem vna cū alouisio patauino medico. quem postea patriarchā appellarunt cardinalis ab
 eugenio creat. Erat autē natura blandus. natura humanus. Mortuo itaq; pio in eius locū suffectus ē. Duo
 bella quidem parua in ytalia suscepit. que nulla re pri⁹ repetita bello s̄ insidijs inchoata postea deseruit. In
 colligendis autē pecunijs ita diligēs fuit vt fere sp̄ bñficia et ep̄atus his p̄mitteret q̄ officij aliq̄ venale habe
 rēt vñ elici mun⁹ possz. his autē pecunijs interdū etiā ad liberalitatē vtebat. nā et cardiales paupes maxie et
 ep̄os et principes ac nobiles domo extozres. virgines. viduas. egrotos frequē iuuabat. Curauit itē vt rome an
 nona ceteraq; ad victū p̄tinētia vili⁹ q̄ antea vederēt. Multa deinde edificia splēdide ac magnifice tū apud

Linea summorū pontificū

Pius secundus

Paulus secundus

sanctum marcū. tum vō in vaticano qđ ad munificentā pertinet extruxit. iustus quoq; habitus ē. hic pontifex ac clemens morosus et difficilis canonicos regulares e sancto iohanne laterano pulsos a calisto pontifice restituit. Cognita autē georij regis bohemię pfidia. in hoīem vngaros et germanos cōcitauit. Apparatū autē pontificio maiores supauit. In corona siue mitra in quā multas opes contulit coemptis vndiq; ac magnis p̄ cūis adamantibus saphiris smaragdīs chrisolitis bīaspidibus vnionibus et quicquid gemmarū in p̄cio ē. Tandē vō decem cardinalibus creatis. quoz de numero franciscus saouensis eius successor extitit. Cū annos plurimos viuere sibi psuasisset. anno salutis nostre. 1471. v. kal. augusti. secūda hora noctis cū eo die letus psistoriū habuisset. et iocundissime cenasset. apoplexia correptus. vitā cū morte mutauit. anno pontificatus sui sexto. mense. x. peponū em̄ esu. cancroz. pastilloz. pisciū succide admodū delectabatur. Quibus ex rebus ortam credūt apoplexiā illā. qua e vita sublatus ē. Nā duos pepones. et quidē pregrandes comederat eo die. Quo sequenti nocte mortuus est. Eius corpus in basilica beati petri mane sepulture traditum est. Et tūc vacauit sedes dies nouem.

Antoninus archiepiscopus florentinus

Antoninus florentin⁹ archiep̄s ordinis p̄dicatoz p̄fessus pater. historiarū ac romane vr̄bis olim auditor causarū. sanctissime vite et moz vir. et sacrorū dogmatū admodū doctus. hīs tempibns. ob l̄raz gloriā apud ytalos in p̄cio habitus ē. Qui multa et grandia volumina. magno qđdem cōfecto labore. lōgisq; lucubrationibus posteritati reliquit. que legentibus atq; audientibus magnā afferūt doctrinā et voluptatem. Ex quib⁹ extat summa accuratissima in casibus cōscientie sacerdotib⁹ p̄ necessaria. s̄ et multos historiarū libros ad erudiendos mortales p̄posuit. Tandē āno domini. M. cccclix. deficiēs. vi. nonas maij. nō sine magna sanctitatis opinione fuit. cū crebris miraculis claruerit. Eius autem sanctū corpus ex domo ep̄ali. ad sanctū marcū ordinis sui delatū. cū magna populoz frequentia et veneratione sepultum fuit.

Borsius marchio inde dux ferrariensis

Borsius estēsis marchio. Et primus ferrarie dux Leonelli marchionis frater. Et nicolai estēsis filius. defuncto leonello fratre maiore. in regnuz ferrarie

succedens. regnauit annis. 22. Vir certe ingenio diuino. in quo nihil fucatu. nihil subdolū. Eius verba sapientie plena. opa autē grauissima. et semp regia. ad eū cum fridericus cesar accedens. visa hominis celsitudine et animi magnitudine. illum mutine et regij (vt premissum ē) ducem primo creauit. Deinde exactis mltis annis romā accedēs a paulo pontifice magnifice exceptus. ab eodē ducatus ferrarie insignitus fuit. Nicolaus autē pater cū hos et alios ex pellicibus genuiss̄ filios. senio cōfectus. alios ex vxore suscepit liberos videlicet herculē et sygismundum. quos moriens regni heredes sub leonelli tutela reliquerat. qui eos neapolim relegauit. et regnū omne occupauit. Et cū ludouici ganzage sorozem haberet vxorē. ex ea nicolaū tantū suscepit filiū. Quo nato nō multo post mortuus. cū nicolaus regno aptus non esset. hac conditione in borsiu imperiū deuenit. vt post obitū nicolao iureiurādo regnū restitueret. Borsius principatu suscepto cū prudentissimus esset herculē et sygismunduz relegatos reuocauit. et eos ac nicolaū tanq; filios carissimos omnes habuit. Erat autem diuinaz humanarūq; litterarū egregie doctus. et doctorum viroz amator. Hic vr̄bē ferrarie miris edificijs ornauit. Nam arcem nouā et curiā pulcerrimis edificijs clariozem reddidit. Monasteriū insuper toto orbe celeberrimū ingenti impēsa ordini carthusiensiu a solo cōstruxit. deniq; anno regni sui. xxij. in pace quieuit. Eius corpus apud carthusienses ingenti pompa delatum. humili loco sepeliri voluit.

Ferdinādus rex

Ferdinandus huius nominis secūdus. alphonfi regis ex concubina filius. hīs temporibns patre defuncto. ex eius testamento in neapolitanū regnuz eidem succedens. Alphonso autem sine legitimo filio defuncto. id regnū feudatario et antiquo iure ad sedem apostolicā deuolutā censebatur. Quod cum calixtus pontifex armis repetere statuisset. morte superueniēte disturbata sunt omnia. At ferdinādus metu liberatus ab eius successore pio papa regni cōfirmationē. reclamationibus gallis accepit. Quo regno in pace adepto multos hostes bello postea profligauit. hūc pius pontifex cum vehementer diligeret. et regno confirmauit. et regia corona donauit ac coronauit. Et ei etiā annuū censum in parte relaxauit. Inde auxilio pontificis iohannem andegauenses renati filiū apulia fugauit. h̄dio pontifice postmodū mortuo ferdinandus cum paulo eius successore. et sequenti-

bus pontificibus inimicias suscepit. qđ peterent tributū quod singulis annis ecclesie romane pendebat. et ob bene merita relaxari optabat. Inde multo maiores simultates cum senatu veneto ob cipri regnū cōcepit. Et turcum in venetos (vt aiūt) concitauit. Veneti igitur cū turco pacem cōposuerunt. qui omnē vim belli in regem conuerterūt. et hydruntū maritimā ytalie ciuitatem ei abstulerūt. Et verendū fuisset nisi mahumetes morte sublatus fuisset. plura damna regno apulie intulisset. Eo vō mortuo. difficilimo bello vr̄bem hydruntē. rex per alphonsum calabrie ducem filium suum in armis strennuū recepit.

Berta etas mundi

Anno abhinc ferme sexto et quadragesimo inter fratres beate marie theutonicorum et vladislaus polonie regem de regni finibus orta questione. Utraque pars ingentes copias in bellum eduxit. At primi pruteni siue numero militum. siue animi ferocia exultantes. duos gladios per faciale. regi misere. ut ex hijs quem mallet. unum acciperet. Is cum vitoldo fratre. deo suo hostias litabant. qui audito faciale. non inuitus inquit prelium signum recipio. Consecratoque gladio quem elegerat. eo se cinxit. Et facta pugna diu copia. lituanos qui auxilio venerat primos opponit. quorum strage fatigata copia prutenorum. Et ipsa polonis superuenientibus sternit cruentissimo prelio. ea die confecto victoria regis fuit viri equestri ordinis ex religione quadringenti cum ipso magno nigro. periere. Cetera ex plebe multa milia. qui supererunt capti. Prussia propter oppidum. b. marie omnis ad polonos defecit. Sequentibus annis casimirus rex polonie eis ciuitates munitas dantzic et doron abstulit. asserens portionem sui regni esse prussiam.

Albertus marchio brandeburgensium. annis effluxis bellum aduersus Nurebergenses enixissime gessit. Breueburgium ab eo multa vi oppugnatum est. Id oppidum in valle iacet. xx. milibus passuum a Nureberga. muro et fossa munitum. Et cum varia damna ab utrisque illata fuissent per ludouicum bairiarie ducem. ad hos tumultus sedandos vocatum (cum diu laborasset) hoc bellum post varias dictas sopitum fuit. Deinde cum post aliquam tempus inter ludouicum bairiarie ducem predictum ac marchionem brandeburgensium. principes potentissimos. bellum susceptum esset. Haec quidem iniuria. et magna cum animi fiducia preceperunt. post plures strages principes germanie pacem postulantes. Tandem res equo animo sedata fuit.

Ludouicus rex francie

Ludouicus caroli regis francie filius. his temporibus patri in regnum succedens. fuit autem carolus piensissimi animi vir. et ingenij eberis. Qui cum bellum contra henricum cum anglorum regem. Et iohannem burgundiorum ducem excitasset. et multos occidisset. Inde ingenti cede fusus fuit. et hi multas ciuitates adimerent. Et nisi per puelam deus miraculose restitisset. de eius regno actum fuisset. Tandem Nicolaus cardinalis sancte crucis ordinis carthusien. pacem cum duce burgundie composuit. quem tamen postea per insidias interficere fecit. quod infinita mala excitauit. Huius itaque caroli primogenitus ludouicus. delphinatus regionis princeps. regno suscepto multos patri beniuolos regno depulit. Inde cum libertatem ecclesie in regno minuere conaretur. multos romanos pontifices habuit aduersarios. Inde cum carolus aqta

nie et normandie dux e medio per eum sublatus esset. quem ob eius sapientiam populi regnare cupiebant. Quod cum regni pereres et burgundie dux intellexissent id ex sua procuratore facitatum. vetusta odia renouarunt. Aspirantes ingentes exercitum in eum deduxerunt. dux burgundie in picardiam aduolans. ciuitatem picchignetum cepit. et planari fecit. at rex a suis destitutus perisus commigravit. regiam saltem tutaturus. In normandia igitur innumera oppida euererunt. Pontifex autem romanus ad hos tumultos sedandos. Bessarionem nicenum cardinalem in galliam misit. cum diu laborasset tantum profecit. ut cedes ac incommoda sopita fuerunt. Denique anno a natali christiano. 1484. Remis deficiens. Carolum primogenitum suum annorum. xv. extantem habuit successorem.

Georgius pogiebratus bohemus post obitum ladislaus hungarie et bohemie regis. accersitis perieribus gubernationem suam non expirasse regis obitu dixit pragenses nihil morati se sue gubernationi commiserunt. Erant instituta die qua nouus rex eligeretur. Re pro regni utilitate discussa. rex pronunciatum militie dominique apprimere clarus. Cui ad res gerendas nec consilium nec etas defuit. Ea res necati suspitionem maxime auxit. Inde ex portorio in edem beate marie ubi rochiana presidebat regi publica salutatio exhibita fuit. Cum autem inclitum in bohemie regnum ut premissum est dudum in perniciosam iacobelli et Hussitarum hereticam prauitatem (ut communionem sub utraque specie de necessitate fore eterne salutis profiteretur) prolapsam fuisset. Georgius qui se catholicus affirmavit. In manibus ianuen. et bacien. episcoporum tactis sacramentis euangelicis publice iurauerit. dum coronationis recipet insignia. Quod deinceps fidelis et obediens esset sancte roman. ecclesie. et cum se ac contumacem cum liberis tali iuramento obligasset. per fridericum roman. imperatorem confirmatus extitit. Verum cum hijs omnibus seria ageret. et hereticorum sectam foueret et amplecteretur. Inde vtriusque lauiem. et ceteri catholici homagium prestare recusarunt. Ideo papa pius. et post eum paulus pontifex. grauissimis censuris eum ac totum regnum bohemie fulminarunt. At paulus secundus anno. 1546. publico consistorio eum heresi damnavit. dignitateque ac regno priuat. Tandem post annum. 71. supra quadringentos ac mille idem georgius bohemie occupator. morbo periit.

Georgius rex bohemie

Mahumetes turcorum imperator. Expulso thoma paleologo. et fratre secum deducto. peloponnesum occupat. anno eius. xi. eodem anno trapesuntij rege capto et interempto pontum. anno. 1460. obtinet. Inde mitilenem expugnat. diripitque anno regni sui. 12. Postea veneti magna classe copiosaque terrestribus in peloponneso veterem murum fossamque ab utroque mari in ipso isthmo tumultuarie opera pluribus simul locis erigere adorsum. corinthum obsident. Turci vero laborantibus suis auxilio sperantes per interruptas munitiones vi penetrant. ac christianos ad naues fugere cogunt. Tandem dux venetorum cum prestantissimis senatorum triremibus. 12. per equora ornatissime instructis. Anconam pontifice pio adhuc spirante venit. quibus e speculo percul visis papa. 19. kal. septembris gloria ingenti vita functus est.

Fridericus impator. extra cenā nūquā vitur vino. in cena lenissimū bibit. et id aqua p̄domitū leono re auguste que paterna in domo nūquā vinū gustasset. Suadebāt medici in germania regione frigidā si mater fieri vellet. vinū biberet. Quod cū accepisset fridericus enea silio vocato. Abi inquit. atq; imperatrici dicitō sterilem me cōiugem. quā vinosam malle. proinde si me amat. vinū oderit. At id nūciū leonora. Et si viri iussioni tam libenter pareo. quā vino si tamen vini vsū mādauerit impator. mori optauerim quā parere.

Mathias rex vngarie

Mathias iohannis huniadis gubernatoris regni hūgarie filius. Ladislao p̄ dicto rege sine liberis extincto. Vngarie regnū consentientibus p̄ceribus occupat. Eius pater prouinciā v̄ga ferrea gubernauit. nec dum rex abfuit minor eo habitus ē. hic prostratis apud albam turchis. post breui tpe morbo extinctus ē. Comes cilie cuius caput erat a rege secūdū. et eius auūculus. a ladislao huniadis filio in castro regio obrūcaf. Rex ladislao quāq; vebemēter cōmotus. tā atroci facinore dolore t̄n suppressit. Rex budam repetijt relicta alba. vbi secutos curiā huniadis filios in carcere rapi iussit. Percussore comit̄ ladislao natu maiorem. Qui quatuor et viginti natus ānos egregio corpe adolescēs. flautis de more crinibus super humeros passu reuinctis post tergū manibus talari atq; aurea veste indutus capite eū plecti iussit. Mathiā v̄o captiuū duxit in austria. Et profectus in bohemia eū sequi mandauit. Cū autē apud pragā obiit mathias qua die rex clausit oculos eadez pragā applicuit. quē georgius gubernator in custodia suā recepit. Nec diu postea rex hungarie designatus magnis sponsonibus dimissus e carcere. volauit ad regnū. facta em̄ reconciliatione inter proceres mathias octo et decē natus annos nono kal̄ februarij rex acclamatus. Cū v̄o id regnū sibi cōpetere cesar affirmaret. multa bella inter eos suborte sunt. regnū tamē ei cessit. Fuit autē xp̄iane religionis p̄ turcos defensor et p̄pugnator acerrimus. qui pannoniā et alias puincias a turcorū impetu tutatus fuit. Itaq; multis vicibus ingenti p̄lio turcis supatis. etiā p̄tem bosnie recuperauit. Et turcorū regnū incendijs. populationib; cedi busq; inuoluit. Sed et bella in bohemia cū casimiro rege polonie gessit. Pax t̄n p̄posita hoc mō inter eos fuit. vt pannonia hūgaria morauia ac slesia mathie relinquere. et boemie regnū vladislao casimiri filio remaneret. Hic autē prestantissimus rex paterno more militaris glorie appetētissimus. bello fortunatus. Cū videret fridericū cesarem sibi aduersari. cū turco pace cōfecta in eum arma vertit. ac viennā urbem et alia sibi ademit. In qua vrbe tandē anno. M. cccc. morbo extinctus est. et ad albā ductus in sepulchris regum sepultus. huic ferdinandus neapolitanus rex filiam suam matrimonio copulauit.

Nicolaus de cusa germanus. sacrosancte romane ecclesie. tituli sancti petri **Nicolaus de cusa cardinalis** ad vincula presbiter cardinalis prestatissimus atq; doctissimus. ea tempestate claruit. q̄ tanta bonitate fuit diuineret vt pauci meliores suo tpe nati sint. viciorū oim hostis acerrimus. ambitionis totus aduersari. integritate animi immutabilis. honestoz laborz indeclinū etiā senectute patientissimus. bñfaciendi et gratificandi admirabilis. Sane tanta doctrinaz oim vbertate fuit. vt q̄cquid ex tpe dicendū incidisset id copia tali differeret. vt ei solū facultati censere studuisse Vir supra opinionē eloques et latinus. historias oim nō p̄scas mō. s̄ medie tempestatis. tū veteres tū recentiores memoria recensebat. In mathematicis disciplinis suo tpe doctior eo fuit nemo. Jus civile pontificiūq; didicerat. philosophie Aristotelice acerrimus disputator fuit. Theologie summus interpres. huius celeberrimi viri plurima extant summi ingenij opera. De visione dei. de pace fidei. Cribratio alchorani. de ludo globi de mathematica p̄fectione. De apice theorie. de docta ignorantia et pleraq; alia. Is autē dū ecclie sue baxinēsis iura acruere a sigismūdo austria duce capis. atq; honesto huius carcere. Pōtifer at pius. cardinalis captiuitate grauius cōmor. facūda orōne i sigismūdū publice inuehit. et eū gūiorib; interdicti deterret. tandē liber euasit ac pace cōposita. dum pius ancone vita functus fuit. cardinalis rome decessit.

Bessarion cardinalis grecus

Bessarion. S. R. E. ep̄s cardinalis sabinēs et cōstātinopolitanus p̄tarcha. Niceni venerāda nūcupatiōe terraz vbiq; celeberrim; tpe floruit. de q̄ sapiētissimo dici pōt. Cuius cū ea fuit (vt paulus pōtifer summus p̄dicabat) In rex oim maximaz vsu peritia. Ea in consilijs v̄l grauitas v̄l p̄spicientia. vt nihil de summis v̄nq; rebus factū fuit si Niceni vni desisset auctās. In studijs em̄ maiorib; et hūanis oib; ea facultas et copia. vt plura legisse credi neminē possit acrius lecta et rectius intellexisse. vberius paucissimos cultissimis quibusq; tempib; clariusq; scripsisse. Et quāq; summe reipublice xp̄iane negocijs impeditus. merita tamen indignatione cōmotus ac veritatis studio incredibiliter inflāmat. defensionis platonice imo diuine philosophie libros aggressus est. tanta id maiestate egit. vt cōuicatore credi plato ip̄e diuinitatis secretari; possit suggestisse. Iuste igitur platonis defensor. Qui tandē legatus ac franciam in reditu dum pacem fecit in itinere decessit.

Besta etas mūdi

Ars imprimendi libros hīs temporibus primū in germania enata ē. Quātum igit̃ litterarū studiosi germanis debeant. nullo satis dicendi genere exprimi potest. hanc apud maguntia rhēni urbem solerti ingenio librorū imprimendorū ratio. 1440. inuentā fuisse aiūt. Hoc tempore in omnes fere orbis ptes ppagatur. qua omnis antiquitas paruo ere cōparata a posterioribus infinitis volumibus legitur. Eius laudes antea in probemio operis prehabite sunt. Qua certe nulla dignior. nulla laudabilior. aut utilior esse potuit. Qd̃ si hec ars effluxis tempibus viguisset maxima pars operū Titi liuij & Tullius de re publica ac Plinius de bellis germanice atq; p̃clara opera malignitate temporū amissa nō fuissent. Ideo in ei⁹ laudem quidā hos cecinit versus. O felix nostris memorāda impressio seclis. Desierat quasi totū qd̃ fundis in orbe. Omnes te summis igit̃ nūc laudibus ornet. Inuētoze nitent vtraq; lingua tuo. Nunc paruo doctus quilibet esse potest. Te duce qñ ars hec mira reperta fuit.

Nicola⁹ perot⁹ Rhetor

Nicolaus perotus saxoferratenſis & Sypontin⁹ ep̃us egregius theolog⁹ ac rhetor diſertiſſimus. ad hanc etate pueniens. nōnulla in diuinis laude digna cōpoſuit. Sed & ad puerorū eruditionē cōmode breuiterq; libellū edidit. Comentariorū etiā in multis auctoribus p̃cipue in martiale opus variū cornu-copie appellatū fecit. Ac qdā e greco in latinū tranſtulit.

Robertus de licio ordinis minorū p̃feſſor. Et aquile marſorū ſeu abrutij vr̃bis ep̃us in doctrinis ſacris doctiſſimus vir. & noticie oīm eccliaſticorū dogmatū ſufficiēter inſtructus. oīm p̃dicatorū doctor. Hiſdeſ temporibus ob ei⁹ clariffimā & admirandā p̃dicationis gr̃am. ab oīmibus ytalis multo in p̃cio habitus eſt. Qui tantū in ſcripturarū ſtudio laborauit & ſcripſit. vt vbiq; Roberti p̃dicationes nūcupentur. plurimas em̃ ad inſtructionē fidelium tractatus & ſermones edidit. Qui ab oīmibus p̃fertim declamatoribus ſtudioſe legūtur.

Matheolus peruſinus medicus doctiſſimus. hoc tpe medicorū ac p̃horū monarcha. oīm q; liberalium artium cūctarūq; ſcientiarū. facile princeps. p̃ceptor meus erudiſſim⁹. Quē ego bartmānus Schedel Nurebergēſis. doctor patavinus. tribus annis ordinariē legentē auſcultauit. a quo demum p̃habita p̃ eius orōne elegantiffima. inſignia doctorat⁹ padue accepi. Ne ſua memoria pereat. pauca de eius vita ac doctrina huic operi adiūxi. Cū em̃ ſepius mecū animo cogito. q̃ maximus ac ſingularis in omnes amor ſuus extiterit. Quis ē adeo rerum imperitus q̃ non putet ob incredibilē virtutē ſuā. ſingulare ingenium. ſummā rez exp̃ientiam. eū perpetua memoria cōplectendū. Cui em̃ ignota ſuit verborū ſuorum integritas. ſuauiſſimus ſermo. decora facies. qui et artis poetice et oratorū ſummā cognitionē habuit. Qui nullū cyceronis op⁹ aut mantuani vatis. aliorūq; poetarū dimiſit intactus. In aſtronomia ṽo geometria & arithmetica & muſica opera a veteribus edita totis viribus p̃ſcrutatus fuit. Verū nec p̃bia atq; medicina cōtentus. demū ſacris litteris delectatus. in eis tanq; meliſ fauis dulcedinē abditā ſenſit. Reddidit igit̃ ſuos auditozes auſcultando dociles. beniuolos. attentos ac diſertos ip̃o orante. In eo nāq; maxima fuerunt omnia. ſiue acūmē ingenij. ſiue artis peritiā. ſiue orōnis elegantia cōmoditatēq; conſidero. Reliquit aut̃ poſt ſe orationes lepidiffimas. Comentariorū in hypocratem. galienū ac Auicennā. Et arguta conſilia in medicina. Tandē ſenio deficiēs padue ſepult⁹ fuit.

Matheolus peruſinus medicus

Platina hiftoricus

Baptiſta cognomēto platina. p̃ria cremonēſis aplicus abbreviator. magni animi & p̃ſtātie vir. eruditione & eloquētia nulli inferior. hiſdeſ t̃pibus i p̃cio ex̃tis. a paulo p̃ntifice maxio. bonis & dignitate indicta cā priuat⁹ & i carcere detrudit. Et ibi vſq; ad pauli mortē reſuat. Ex q̃ tandē poſt mltas calamitates a ſixto pontifice eius ſucceſſore liberat⁹. & in ſtatu priſtinū reſtitutus. neq; ingēnio ſuo abuſurus. p̃ter libz̃ quē de natura rez & obſeruijs ediderat. Egregiū etiā opus de vitis & moribus pontificū ſixto pontifici obtulit. In quo etiā impatorū principūq; ac ducū multorū rez geſtas inſeruit. nōnulla etiā alia opera & epl̃as ſcripſit. Demū anno domini. 1481. rome ex peſte defecit.

Dominicus calderin⁹ p̃ria veronēſis rhetor luculētiffim⁹. & tā greca q; latina lingua nō mediocriter erudit⁹. & i ſtudijs hūanitat̃ em̃inētiffimus. p̃ hoc t̃ps̃ ip̃e diuini īgenij fecit opuſcula. i iunenale. marcialē. ſuetoniū. et i Jbinnaſonis interptationes edidit celebres. Saphos etiā epl̃as cū p̃percio. et cyceronis epl̃as ad atticū cōmētat⁹ ē. Et niſi imatura morte p̃uēt⁹ fuiffet. p̃ plura alia edidiſſet. Obijt deinde anno domini. 1477.

Marius philelphus fr̃aciſci philelphi oratoris fili⁹ eques auratus laureatusq; poeta philoſophie et artiū doctor. p̃ hoc t̃pus toti ytalie clarus extitit. Qui cū erudiſſim⁹ eſſet funebzas orationes p̃reclariffimas. & alterius materie plurimas. & quidē elegātes hūit. Extāt ei⁹ ingenij opa in diuerſis metroz generibus edita. Richmos quoq; & cantilenas compoſuit. Venicq; & hic a friderico ganzaga marchione mantuano publico ſalario ad lectionem vocatus ibidem in anno domini. 1480. vite ſinem fecit.

Leodium galliar clarissima et potētissima ciuitas hoc anno M. cccc. lxxiij. a carolo burgundiorū duce ca-
pta et ingēti edita cede. diripit. Supiorib⁹ em̄ annis inter leodiēses et burgūdiōnū ducē maxie pten-
tiones agebant. q̄s cū leodiēsis ep̄s extiguere tēptasset a p̄ciuib⁹ suis vrbe pulsus fuit. ideo summ⁹ ponti-
fex tricariensem ep̄m legatū eo misit. Is in carcerē trudit. Quā ob rē indignatus dux vrbe in germania po-
pulosissimam presente et fauente ludouico frācoꝝ rege acerrimo ipetu ac plio vrbe expugnauit ac eā euerit

Mathias inclitus rex hungarie bosnēse regnū hac tēpestate aggressus castrū iaytza tū loci natura tū vo-
menioꝝ altitudine munitissimū deditione cepit. Inter hec sacro regni hungarie diademate a manibus
friderici romanorū cesaris magna cū difficultate rehabito. rex sexto sui regni. Anno dñi M. cccc. lxxiij. in die
cene dñi astantib⁹ p̄ceribus cū solēnitate maxia coronatus. Post hec mahumetē turchoꝝ impatorē in expu-
gnatione dicti castrū iaytza in fugā vertit. relictis machinis et tormentorū generib⁹ inglozi⁹ in turchiā redijt.
Tandē post aliqua tpa castrū siue castellū turchoꝝ sabatz denoiatū ad lit⁹ flumis zaue vel saui p̄ eosdē ex li-
gnis terraq̄ multū curiose p̄forti ope p̄paratū (vt sequēs figura p̄ omnē diametrū ac formā ostendit) turrib⁹
ac fossatis ac vallibus. necnō minus militibus munitū diro hiemis sub rigore obsedit. in quo lignea menia
ex tabulis fabricata sunt. quaz tabularū cōpago ita solidū est vt vix ab intento posset iunctura p̄prehendi.
Suntq̄ trichiuia ambitu plixiore distincta portic⁹ in oī decore disposite. Area vō curtis ingēti ambitu cīcte
vt amplitudo ip̄a regīā aulā ostentat. Būq̄ rex acrius plio insisteret. turchi raptō comite iohāne de witebitz
ab exercitu regis ad castellū. eo interfecto caput ei⁹ absciderūt cū flauescēte copiosaq̄ coma haste suffixuz ad
terrorem exponi iusserunt. Mathias rex indignatus vt aggressus deditione cepit ac expugnauit ingenti glo-
ria. Nonissime turchi anno M. cccc. xcij. iterato castellū inuaserūt. ab hungaris repulsi ad propria redierunt

Sabat3

Sexta etas mundi

¶ Anno mundi. 6670.

¶ Anno xpi. 1471.

Sixtus quartus papa natione ligurus ex saona vrbe maritima nat^o frācis
 cus antea vocat^o ordinis minorū generalis mīnister hoc anno paulopon.
 in diei crepusculo dū solus in cubiculo quiescit interitu sublato quinto yd^o au-
 gusti in eius locū a patribus suffectus est. vir certe doctrina clarus. Is statim a
 pueritia diuinis misterijs a parentibus dicatus est apud ordinem minorū inici-
 atus. Adolescentior factus patauinū venit. fama ciuitatis illectus ad sapientiā
 capescendā. in quo moratus p viginti fere annos nobilis alūnus legendo orā-
 do scribendo vniuersum orbe splendidissimis sapientie radijs illustrauit. et iō-
 de potentia dei librum scripsit. librumq; de sanguine xpi. librum de futuris contingen-
 tibus et librum de conceptione beate Marie virginis ac quedā alia. qui in ordie
 minorū p omnes dignitatis gradus ad cardinalatū puenerat. Fuit autē ante pō-
 tificatū ac etiā in ipō pontificatu mitissime consuetudinis et vite continentissi-
 me. in pauperes religiososq; maxime munificentissimus. quos omnes fouit ac
 priuilegijs amplissimis adiuuit. Inde in amicos et familiares iocundus. in deli-
 quentes clemens. principes ac nobiles patria extorres p̄sertim paleologoz si-
 lios. bosnięq; reginam turcho pulsos pecunijs adiuuare nō destitit. et rhodiōz
 milites ac ferdinandū a turbis veratos incredibili pietate conforit. urbem ro-
 manā tenozas et vetustate in plerisq; collabentē instaurans. vias eius cultissime
 et decentissime strauit. pontem sup tiberim maxima impensa iecit et a se sexti pō-
 tem nominauit. Edes quoq; pontificias apud sanctū petrū cultissimas reddi-
 dit. Hospitale sanctispiritus in vaticano pmagnificū fabricari fecit. in quo et vi-
 te sue ordinem splendide depingi voluit. Et cū maxime beatissime virgini Ma-
 rie deuotissimus esset ecclesiam sancte Marie de populo erigere fecit ac decora-
 auit atq; alia innumera bñficiavrbis ramane contulit. nilq; in pōtificatu egit qd
 merito reprehendi possit nisi qd ipse (vt sit) suos nimium amauit. in quez errorem
 multi superiorū cecidere. Cū ordelaphos e foro iulij depulit et iberonimo Ria-
 rio necessario suo concessit. cui^o consilio arduis in rebus semper vsus fuit. Ju-
 bileum a paulo institutum anno quarto pontificatus sui celebrauit. Et beatū Bonauenturam in sanctorū cō-
 fessorū numero ascripsit. Et licet hic multos habuerit detractores optimus tñ pōtifex fuit. summa em̄ alacri-
 tate et animarum custos exstitit. cupiditatem a se resecauit. iras compressit et malitias extirpauit. Viginti
 cardinales toto tempore sui pontificatus creauit. e quibus tres fuerunt romani. duo genuenses et quatuor
 saonenses. inter quos iulianus sancti petri ad vincula ex fratre nepos fuit vir certe phumanus et comis
 fuit qui ipius corpus maxima pompa et deuotissimis exequijs in nouo templo seu sacello apud sanctus pe-
 trum in vaticano sepeliri fecit. cū obisset pontificatus sui anno tredecimo.

¶ Anno mundi. 6683.

¶ Anno xpi. 1484.

Innocenti^o octau^o papa patria genuensis patre aron ciboz familia mediocri s̄ honorato nat^o. iohannes
 baptista antea vocatus post sextum pontificē ex cardinali p̄sbitero sancte cecilie hoc anno idibus augu-
 sti pontifex creatus. Is ex genua que adiacens mari oriundus. que ciuitas ytalie pulchritudine et rez om-
 niū que terra mariq; aduehūnt opulencia et edificiorum amplitudine ceteras excellit. Ab his parentibus
 ortus qui generis nobilitate et rez gestaz gloria clarent. familia ciboz vetustissima. aranius pater ei^o eque-
 stris ordinis vir pbatissimus. Hic ep̄s meliffiden. inter ceteros patres cū pauperior humaniorq; haberet
 Sixtus em̄ quartus ob eius ingenij amenitatē dexteritatē atq; modestiā maiorem immodū eū dilexerat. i
 datariū ascituit ppter ipius humilitatē ac comitatem. facilitatem morum. moderationē et elegantia pontifi-
 ciū munus pmeruit. Fuitq; in rebus gerendis prudentissimus eo qd senis et in vrbe legationis officium cus
 optie funct^o fuisset magnā sui regimis et prudētie spe patribus dedit. Hui^o pōtificatus principū ciuiū su-
 ozum bellis plenus fuit. et quod ab omnibus potentatibus expetiuit a suis obtinere nō potuit. quibuscū-
 q; em̄ oratoribus a principio ad p̄standā ex more obedientiā ne dū in ytaliam verū ex germania ad se venien-
 tibus sumopere pacē postulauit. armaq; omnibus deponere mandauit. s̄ inimicus homo vt optimis ei^o
 desiderijs obsistere posset poulopost in languorē maximū pontificē pducere curauit. et illico inter vrsinos et
 columnenses vrbes primozes dissidiū excitauit. diu ei inter ipas familias immortale odiū. qui vniuersum
 vrbes suis factionibus pturbarūt. que res magnā animi dolorē pōtifici infixit. nō destitit tñ armis et minis
 discordias extinguere. multa em̄ circa pontificiā dignitatem ac rempub. xpianā et ecciaz utilitatem ordina-
 re pposuit s̄ ob breuitatem t̄pis et eius infirmitatē. bellū quoq; et epidimiā adimplere nō potuit. beneficū
 tamen et circa deum atq; amicos p viribus se ostendit. nā post adeptā sanitates corporis dona ecclesie san-
 cte marie de populo condonauit. Leopoldū ducem austrie diu defunctū ob crebra eius miracula enarrata
 in sanctorum confessorū numero aggregauit. Bomum solacij quam vocant belluidere ppe vrbe romanā
 extruxit. cuius structuram simul ac picturam et reliqua excedere quadragintaq; milia ducatorum ferūt.
 Anno salutis M. cccc. xc. conuentionez oratorū. regum. principū et cōmunitatū rome habuit p expeditiōe
 turchos. Collectionē pecuniaz p plenarias indulgētias i germania p exeqnda expeditiōe fieri fecit. auxi-
 lio raymūdi payraudi archidiaconi. cui^o idultū ne dū ad viuos vey ad iferos se extēdebat. magnā copiā au-

Linea summoꝝ pontificū
Sixtus quartus

Innocentius octauus

ri collegit. tādē oēs curā mētēq; ac diligētā ad subditoꝝ comoda. ad mēdū dignitatē eccle. ⁊ ecōtra ip̄as rē belliones delēdas. ac religione (habito iā maximis laborib⁹ zisino sultano) ppagādā puerterat. Fuit itaq; p̄stātissime iusticie cultor. pacis studiosissim⁹ amator ⁊ exuberantis annone vigilantissimus ordinator. Se datis honorificētissime ingruētib⁹ bellis peculiares eccle populos ⁊ romanos ī primis q̄ felicissimos exoptauit. Exultauit sumope cū ad maiores dignitates viros extulit eruditos ⁊ probos. Fuit p̄terea in pau peres misericors. afflictōꝝ nō minus p̄solator q̄ p̄ncipū susceptor liberalis. ⁊ dei ac sanctorū ei⁹ p̄ssim⁹ venerator. Pontificale pallatiū miro sumptuoso opere exornauit amplificauitq;. Visitat⁹ a dño plurib⁹ lōgisq; morbis. quas patientissime tollerauit. Aduenientē demū diuine uocationis hora sumptis ex ritu xp̄i ano deuotissimo animo salutaribus sacramētis intrepide a deo sp̄m reddidit creatori. vt securus de imarces sibili gloria videret celestē vitā cū morte p̄mutare anno pon. sui octauo die. 26. iulij anno salutis. 1492.

Fridericus imperator anno. 1469. religionis gratia media hyeme romāueniens magnifice a pontifice susceptus donatusq; est. ac. cxxij. equites creat kal. ianuarij in ponte adriani. Inde tergestum oppidum quū rebellasset per duces subuertit diripitq; magna ciuium cede.

Daumethes turchoꝝ imperator. 400. nauium classe. inter quas triremiū. 200. erant ⁊ equitū. 100. milia Euboiā adortus. chalcidē. 30. die expugnat subuertitq; magna suoz cede. Veneti inde classem nauium. 60. instructā ad infestāda turchoꝝ littora mittūt. in ea triremes. 60. 20. onerarie fuerūt anno. 1470.

Comete magnus p̄ mensem ianuariū in p̄ncipio anni M. cccc. lxxij. cir ca festū sancte agnetis visus igneo colore rutilans. crinib⁹ longis nigrisq; quos in occidentālē ferebat plagā. Cui⁹ quidē corpus p̄mū circa lībre p̄ncipiū fuit. postea se tantū in septentrione flexit. vt extra zodiacū migrasset. p̄culdubio iudicatū sit. durauitq; dieb⁹. 80. Verū nō dū isto dissoluto alter apparuit. cui erat coma ignita que in arietis signo posita videbatur ⁊ caudā in orientālē plagā porrigebat. quē alij p̄ticā. alij ascon d'cūt d'ortales grauiter affectat. Sequenti em̄ anno siccitas incomparabilis subsequuta est ⁊ pestilentie bellaq; cruentissima pluribus in locis euenere.

Oristiern⁹ rex dacie suecie noruegie. gotboꝝ dux holsatie stozmarie in oldēburg ⁊ delmenhorst comes vir quidē xp̄ianissim⁹ ⁊ multis vtutibus ornatus. Anno M. cccc. lxxij. romas soluendi voti gratia p̄ vniuersam lombardiam thusciamq; transiit. ab omnibus potentatib⁹ honorificētissime exceptus fuit. inde romā ingressus prodeūte obuiā honorato q̄ cardinaliū collegio a Sixto pō. max. celebri honore exceptus est. ac pro singulari munere rosa aurea quā pontifices singulis annis in dñica letare alicui ex p̄ncipib⁹ xp̄ianis donare p̄sueuerāt ⁊ ip̄e a Sixto pontifice donat⁹ est. Ibidē em̄ de vniuersali italicoꝝ p̄ncipū pace ag' cepit vt scilicet vno animō contra turchum coirent s̄ res p̄fici nō potuit. inde digressus p̄ omnes ytalie vrbes transiens p̄benigne vbiq; habitus est. vniū deniq; reuerlus aliquot annis cū omni sanctitatis exemplo supuixit.

Christiern⁹ rex dacie ⁊ cē

Rodolus burgūdiōnū dux nussia coloniēsis agri oppidū ad rbeni ripas obfedit s̄ cum fridericus imperator obsessis auxilio venisset inito federe discessit in belgas.

Tubileus a paulo pontifice prius p̄ vniuersum orbē xp̄ianū institutus a Sixto pontifice maximo hoc anno. M. cccc. lxxv. declarat⁹. Inde ferdinandus rex mense ianuario magnis hincibus romas venit iubilei gratia vt p̄ se ferebat. sed reuera vt initū fedus solueret qd̄ effectit. nam p̄ istmodū inter ytalie potentatus initum est fedus pontifice auctore in quo rex primus ascribitur.

Hercules dux ferrarie

Hercules estensis nicolai marchionis filius ⁊ borij frater scōs ferrarie dux his temporibus nō sine magna p̄tentione regnū paternū suscipiēs regnauit vsq; in presens cū omni laude. vir bonus ingeniosusq; ac rei militaris scientia eruditus. p̄terea septimo regni sui anno florentini veneti ⁊ mediolanē. tanq; virū magnanimum contra alfonsum calabrie ducem ⁊ theronimū comitē ducē exercitus constituerūt. qui pleraq; eoz oppida cepit. Hic helionozā ferdinandi regis filiam mulierem cordatam accepit vxorē. ex qua sex suscepit filios. quatuor mares ⁊ duas feminas. Hic tandem soceri sui consilijs cōmotus tergiuersat⁹ venetis ruptisq; eoz federibus ferdinando ⁊ alijs socijs colligationibus inbesit et venetoz immunitates violare cepit. que res maximum incendium in tota ytalīa excitauit. pro qua re veneti illū terra aquaq; oppugnare ceperūt ⁊ plurimas terras ei abstulerunt. ⁊ nisi alfonsum calabroꝝ dux ferdinandi regis filius vir in armis strenuissimus ⁊ pontifex execrationibus obstitissent de eo actum fuiss̄ Tandem pace inter eos omnes confecta. inde vrbem ferrariam multis edificijs

clariorē reddidit.

Berta etas mūdi

Simon beatus tridentin⁹ puerul⁹, quē ob miraculoꝝ frequētiā bñm appellāt. die mart. xij. kal. aprilis anno ab incarnatione verbi septuagisimoq̄nto supra millesimū q̄ter cētū in hebdomoda sc̄a a iudeis in tridentina ciuitate necat⁹ xp̄i martir efficit. Iudei em̄ ea in vrbe tegetes pasca suo more celebraturi. cui xp̄ianū nō haberēt immolādū cui⁹ sanguinē in azimis suis vti possent puerū in hūc modū in samuelis cuiusdā iudei domū furtim deportarūt. In sacra hebdomoda añ diē pasce luce terciavespere facto is añ fores p̄is pueruli more sedēs. cū nō aderat genitor nec cara parēs p̄ditoz thobias affitit blanda voce moratus puez cui⁹ etas nō dū ter decē mēses viderat. fert illico samuel ad edes. Cūq; nox ruit hic gemini saligmā samuelq; thobias vitalis moyses ysrahel atz mayer añ synagogā leti ei⁹ pectora nudāt. In eius collo p̄mū nevagire posset sudariolū apposuerūt z extensis brachijs p̄mo p̄apulū forpicib⁹. mox genā dexterā p̄ cidentes. Inde q̄sq; forpice carnē puellit. Sudib⁹ deinde pacul⁹ pupugere. cū ille manus alter plantas continet crudeliter sanguine collecto hymonos eoz more canetes. addūt minis v̄ba. accipias suspēse ihesu. se cere sic olim maiores n̄r. sic pfundant celo terra mariq; xp̄icole. sic caput eius inter vlnas cecidit z vita libera ad superos fecit iter. inde ad cenas p̄perarūt azimas de sanguine eius in xp̄i deced⁹ ederūt. eoq; mortuo statim corpus in p̄pinquū domus eoz flumen piecerūt z pasca cū gaudio celebrarūt. Querētes dein de anxij parētes gnatu paruulū. postridie eū in flumio inuenerūt. q̄ illico vr̄bis p̄tori scelus denūciarūt. Is p̄tor iohānes de salis nobilis brixienū cuius legū doctor viso puero exhorruit facin⁹ z p̄festim vr̄bis iudeos p̄hendit z eculeo eos sigillatim imponēs tormētis astricti eo ordine crimē retulerūt. q̄ diligētī examinatione cognito iudeos p̄dignis supplicijs exterminauit. P̄sul eo tpe vr̄bis Jo. hinderbach collegit extictū corp⁹ z sepulchro mādat. multis euestigio cepit florere miracul⁹. Ince ex oī xp̄iano orbe pploꝝ p̄cursus ad sc̄i huius paruuli sepulchri est factus vt etiā vr̄bs t̄pa cū miraculis z opibus multis sit aucta Corpore v̄o ip̄ius pueri tridentini ciues basilicam pulchram erexere

Quōsimile etiā scel⁹ ap̄d motā oppidū qd̄ ē i finib⁹ agri fori iulij p̄ q̄nquēniū iudei pegerūt. Nā etiā alium puerū fili mō mactauerūt. p̄ q̄ tres eoz captiui venetijs missi fuerūt z atroci supplicio cremati sūt. Iterum thurchi inferiorem ingressi misiam magna cede sternunt. Dehinc magnā genuensium vr̄bē capham quā ad meotidem adhuc possidebant. Venenses expugnant. ciuitas populosa z mercatoribus plurimū apta iuit hoc anno ciue geneuosi eā prodente in turchoz man. deuenit in littoꝝe euxini maris sita.

Pelle monstrū tēpestare istac in veronēsi agro nascit̄ que vnū tantū caput habēs s̄ duos podices. du
 asq; vuluas. ex ip̄is ambab⁹ supfluitates emittebat. Insup̄ quatuor brachia s̄ duo grossiora q̄ p̄ volūta
 te mouebat. alia tenuiora z̄ immobilia erant. vētres etiā duos circa stomachū cōiunctos habebat. hanc pa
 rentes p̄ italiā circūferētes precia ab inspicientibus mendicabant.

Padus z̄ tiber reliquiq; oēs ytalie fluij nouēbrio mēse (ex multitudine imbrū) ita excreuere vt extra al
 ueū effluentes multa accolis dāna intulerūt. qz nō secus p̄ vias mortales nauigabāt ac p̄ eoz fluminū
 aluea facere consueuerant. Decrescentibus paulopost multa animalia z̄ q̄maxime tiber secus traxit. ex quo
 rum putrefactione z̄ flatu pestis maxima subsecuta est.

In hispania morte heinrici prouincia diuidit̄ diuersis populoz studijs. nā ferdinādus iohannis arroga
 nie regis filius belisabetham heinrici sororē in matrimonū traditā z̄ alfonus portugalie rex heinri
 ci iohannam filiam ex sorore sua neptē fouens regnū diuiserūt. Anno sequenti ferdinandus rex hispanie in
 Johannes de monte re agro numantino portugalie regem profugat.

gio astronomus

Johānes de mōte regio aleman⁹ nō minor anaximādro. milesio aut syracusa
 no archimede. vtraq; lingua greca ac latina eruditissim⁹ germanoz dec⁹. hac
 quidē tēpestare ob astronomiā ceterasq; mathematicas disciplinas a mathia pā
 nonie rege nurmbergēsibusq; p̄petuo donat⁹ stipendio. z̄ in germania. p̄anonā
 ac rome multo in p̄cio habit⁹ ē. Qui cū in hūgaria kalendariū ppulchrū ac q̄das
 alia in astronomia magno cū labore suo celebri ingenio composuisset. Epheme
 ridēs q; a nostris diario dicta maxima cura ingenioq; edita inductis noue astro
 nomie tabulis. reprobatisq; gerardi cremonēsis theoriciis romā ad emendandas
 passibilem dionisij computū a sixto q̄rto pon. accit⁹ dum pleraq; posteritati parat
 nō sine maxima studiosoz iactura morbo periit. Usus ē p̄ceptore georgio burba
 chio in mathematicis excellentissimo. cui⁹ theorice sciētissime imp̄isse circūferūt.

Nicolaus estensis q̄ de impio ciuitatē cū hercule dissidebat. ferrariā clā ingref
 sus primo septēbr̄i primo ipem aduersarios exterruit. mox concursu Sigif
 mundi fratris herculis eiectus vrbē palude latitans capitur. nec multo post capi

te obruncatur adolescens omni virtute insignis.

In franconia germanie nobili prouincia (que ab incolatu francoz orientalis francia appellat⁹) Anno
 salutis M. cccc. lxxvi. in rebus xpianis varij mor⁹ agitationesq; inciderūt. Timpanista quidā aialius
 brutoz pastor apud vicū Nielaßhausen vocitatū sectatores plures nactus virus diffundere cepit. eo p̄ncipio
 sius quo z̄ sacerdotes z̄ religiosos in pploz inuidiā adductos spernētes abiectos habere ceperūt. Is vō si
 mulatā puritatē quandā z̄ innocentā vite p̄ponebat. edocens vitā cleri ignominiosā fore. theolonia z̄ pe
 dagia dñis nō esse p̄solueda. oēs aqs z̄ nemora oibus libera esse. ac nōnulla alta nephāda in populū sem
 nans. q̄ nouitate gaudebat. ea sibi v̄ginē mariā enarrasse p̄dicabat. Undiq; igif gētes votis occurrebant.
 Diebusq; festis maximo z̄ curiu dominū longū sermone in odium cleri deducebat. Eo igif a Rudolfo ep̄o
 herbipolen. missi xp̄ploratores inde sectatores p̄cipalē ad herbipou ducētes igni tradidērūt. post cui⁹ mortē
 hec pegrinatio vi oz z̄ muliez euauit. Nurmbergēs q̄s s̄ multa ne q̄s de ciuib⁹ sius accedēt phibuerūt

Berta etas mundi

Galeacius maria mediolani dux.

Galeacius maria mediolani dux. anno. 1477. ob irā erepti sibi fundi a ioh an-
phano celebris habet in ipsius martiris templo ad aras incautus confodit. qui
post patrē franciscū Sforziā dux declaratus regnavit annis novē z menses decēz
vir pmpptissimū ingenij z excelso z magno animo princeps. Cū multa edificia in
vrbe mediolano extruxisset ppulchre qz lapidibus sectis vrbe vbiqz sternere fecit
Et paternū erariū pecunijs exhaustū diuicijs repleuit. In celebratione tñ diuino
rum officioꝝ supremos cātoꝝes maximo sumptu z impensa habere nitebat. Ve-
rū cum immoderata mulierū libidine vteretur. post habita sue maiestatis honesta-
te. coniuratione facta vniuerso astante populo z omnibus aulicis vulneribus (vt
pmissum est) confossus anno etatis sue. 33. turpiter occubuit z in maiori vrbis tē-
plo eminentissimo loco iuxta putes suos sepult⁹ fuit. Relictis post se duobus fili-
ijs z filia ex bona sabaudiana vxore susceptis. Iohānes aut maria in festo ephie
etatis sue anno nono patrū decreto in ducē sublimatus pulchritudine indolis z

pmpptissimi ingenij adolesces astate pplo bireto z reliqs ducat⁹ ornāmē isignit⁹. Carol⁹ burgūdiōnū dux

Carolus burgundionū dux philippi optimi ducis filius vltimus ex illustris-
sima regiaz francoꝝ familia natus. vir fortis. seuerus. magnanim⁹ ac ter-
ribilis s iustus. liberalis. elemosinarius z diuinoꝝ obsequioꝝ feruentissim⁹ ob-
seruator. Is cū vigesimū etatis attigisset annū. z gandauenses ciues a philippo
patre quoddā pūilegiū extorsissent nō pauca militū collecta manu in eos duxit
vrbe potitus pūilegia in foro vrbis exuri fecit. principatu qz suscepto multas
cū ludouico francoꝝ rege concertationes habuit. pace postmodum confecta a le-
odiensibus germanis infensus omnem vim belli in eos conuertit. z ciuitate ob-
tenta post cedē z direptionē editam vrbe complanare fecit. inde vrbe desolata re-
licta p. eduardo sororio anglie rege e britānia a comite douerich z henrico por-
tugalie rege pulso. exercitū multū pgregauit z ptra eosdem z ludouicū rege bel-
lū suscepit z breui illū in regnū remisit z arma in ludouicū regem cōuertit. mlti
incomodis attriuit. Per romanū pontificē paulū mox inter ipos res pposite fue-
runt. His gestis ad nussiam coloniēnsis agri oppidū quod est in ripis rheni duxit illud acerrime obsedit
Sed cū fridericus cesar tercius eius auxilio venisset in regnū discessit. Deniqz cū multas puincias ingen-
ti cede sibi subegisset ad nansiam dictionis lotharingie ducis vrbe puenit vt contra sueuos (quos vsitatio-
ri vocabulo suiceros sine sustenses appellant) maturaret. Hi tñ populariter in ducis castra aduolant. illum
tanta strage afficiūt vt fusus ac psligatus tandē obruncatus mortē obiuit. Tria itaqz oppida sibi dānosa
fuere. In rebus gransen. grege murthen. corpore nansen. Unicam filiam nomine mariam hic regni here-
dem tantum dereliquit. que postea adaximilianū. frideric⁹ cesaris frūm accepit maritum.

Ferdinandus neapoli rex cū paces z italiā vigeat anno. 1478. labefactare studuit. ascito sibi ihero-
nimo forti cornelii (quā imolā itali dicūt) comite. raphaelē diaconū cardinalē diui georgij nepotē. si-
xto quarti pontificis ex sorore comitis iheronimi. simulqz franciscū saluiatū archiep̄m pisani cū famulicio
300. hominū florentiā misit. inqz diue liberate templo francisco saluiato eucharistiā celebrante composita
hora iuuante iohanne pacio viro maxime apud suos extimationis. multisqz aduerse factionis iulianum
medicen pfoederūt. Laruet⁹ vō fortiter vulnerat⁹ prudentia consilioqz precipuo impetus hostiles coher-
cuit. plurimis factiosis fede trucidatis. plurimisque cum archiepiscopo pisano subvendio necatis. Florenti-
ni vō cardinalem diui georgij vsqz dum res componerentur retinuerunt.

Locuste eodem anno p italiā vagate brixie agrū tenuerunt. cū in bri-
xiano agro in maxima multitudine aduolarūt. que brixianis z man-
tuanis maximum intulerunt damnum. quib⁹ nisi ludouici mastuani p̄-
cipis sollicitudo obstitisset. sata queqz in tota lombardia corrossent.

Maximaqz lues hoc ipso anno p totā italiā vagata est. adeo vt hec pe-
stis seuissima in brixiana vrbe supra. xx. hominum milia. z venetijs
supra triginta hominū milia perierint. Eam em calamitatez solie eclipsis
indicauit. qui eo anno iulio mense fuit. atqz locustarum multitudo.

Veneti graui ethurie bello ipliciti in macedonia z foro iulij magnis
othomanni copijs vexati magno reip. detrimento totiusqz repub.
italie aperto periculo. Cū longū in flectendo pontifice tempus contriuis-
sent. z annos. 77. maximis z diutinis bellis p gretiā. macedoniā z forz iulij a turchis vexati imminente
periculo cū mahumeto impatore sedus pcussere. Omnibus illi redditis que sue suorūue ditionis fuissent
ac tradita. Scodra quā obsidione cinxerat spondentes. 100. mille aureos. ad duos annos soluturos. quos
nobiles aluminis mercatores cū imperatore contraxerant. Hoc pactoqz conuenere anno. 1479. vt veneti
constantinopolim magistratum mitterent. quem baillum vocant. qui venetorum lites. solus dissolueret.
ob quod singulis annis. 10. mille aureos illi pendebant.

Rhodijs licet a turchis nō parua dissidia habuerūt. post tñ cōstantinopolis expugnationē graua sēse
bre bella. Cū q̄tuor z viginti annoꝝ curriculo cōplures sibi vicinas ditiones subegissent. animo infla-
tus mahumet egre admodū tulit rhodiā urbē finitimā eius imperio liberam eē. Mahumtes igit̄ impator
ingenti classe maximāq; bellatoꝝ vi rhodum petens. Appulit itaq; ea classis veloz centū decimo kal. iunij
Anno incarnationis. i. 480. militeq; in terrā exposito p̄mū in vertice mōtis sancti stephani z circa eius mō-
tis colles castrametati sunt. z p tres ferme menses urbē bombardis alijsq; missilibus indefinenter p duces
suos laceravit z oppugnauit. Verū petrus dabuson magnus rhodioꝝ militū magister xp̄iane religionis
amantissimus. vir prudentissimus ac magnanim⁹ sue magnanimitatis magnū experimentū dedit. diuina
em fauente clementia principis z suoz v̄tuti fauente turchi fundunt. ppulsant. cedunt. tātoq; impetu ter-
ga vertunt vt sibi ip̄is necē afferrent. fama satis constans est turchos visionis miraculo exterritos. maiorē
em partem exercitus amisit. vbi celitus xp̄i ihesu ministri ppugnantes visi militibus rhodijs miraculo tur-
chis terroꝝ fuere maximo. fatendū igit̄ hanc victoriā celo dimissam esse cū tam parua militū copia hosti
po tētissimo iā muris potito restitit. Exacti igit̄ nouē octagita dieb⁹ ipator rhodioꝝ littore classes solnēs
p̄hiscū nauigare p̄perat. illic milites z suppellectilē exonerat. vbi dies v̄ndecim moratus ad domesticos la-
res cū clade z ignomiā reuertit. Petrus autem a pontifice sexto z ceteris omnibus euope xp̄icolis pecu-
nijs adiutus. vbi laceratam insulam diligenti cura restituit z celebriores fecit.

Apud suiteles montanos q̄s
itali suiceros appellāt haud
longe a fimb⁹ lucernensū in loco
vasti solitudinis homo senex soli-
tarie vitā abstinentissimā hoc tpe
habebat. q̄ p annos. xx. sine omni
corpali cibo vixit. quē frat̄re nico-
laū appellabant. vir corpe aridus
sicc⁹ exhaustus sola cute neruisq;
z ossibus compactus. Et q̄q; he-
remite diutius ieiunent. z illesi p
pter ocū z vitā v̄mbrosam sicut i
carceratis p̄tingit nō raro z s̄ ter-
ra pprie. cū ppter indigestionem
plures in ip̄is aggregent supflui-
tates flegmatice crude. cū sint cōti-
nue in deū iuuentes virtute auia-
li. virt⁹ debilitat naturalis vt no-
cumentum nō videat p̄cipe a ieiu-
nio. Estq; consuetudo in his sicut
et in alijs nō parua res. Verū hic
homo quasi celestē vitam in terris

egit. immaculata absq; sorde. quos nonnulli eu homine gloriosum dixerunt suāq; vitā ad iactanciā interpretati
sunt eoq; mercedem accepisse p̄dicarunt. s̄ sunt iniqui iudices. qui nō in melius que occulta sunt interpretat̄
tur q̄ que patent. Cur virū calumniens qui longā vitam in artissima paupertate z solitudine duxit. q̄ multos
annos in bona conuersatione accedentiu eos consolando absumpsit. in abstinentia extrema z humilitate p
seuetans. qui nihil appetiuit. qui nulli iniurius. parua fuit merces tantis laboribus humana laus. stultus
est qui ppter rumusculos hoīm suū corpus affligit. suūq; gremiū fraudat. Is sanctus z iustus homo. qui
auariciā calcavit. honores seculi subegit. qui patientiā obierit. qui nullū supbie fomitem ostendit. sola fidu-
cia futuroꝝ teneri arbitrat̄. retributionēq; thesauri celestis expectare potius iudicat. Judicant hoc p̄petua
hominis leticia. quem nemo mestum vidit s̄ vultu semp eodem. Sciebat se mortali culpa libez. bonis ope-
ribus a p̄tentionibus intentū. Potuit cū paulo dicere. Gloria nostra hec est testimoniū conscientie nr̄e.
et decetero reposita est mihi corona iusticie quā reddet mihi in illū diem iustus iudex. Per antistitem quoq;
constantiensē approbatus. Tandem senio ac viribus deficiens eius senilem animam mollis dissoluit so-
por. sepultus in ecclesia sui pastoris non sine miraculis q̄scit. q̄ z finitimis pplis nōnulla vaticinia p̄dixit

Hidruntū apulie maritima ciuitas hoc anno. i. 480. ab exercitu mahumeti turchoz principis diu expu-
gnata. Cum eius exercitus a sarfone in apuleā transuectus est in colle qui v̄bi imminet castrametati
sunt vallo z fossa munitissimi ita hidruntū obsederunt vt nulla spes erat ferendī auxiliij. Tandem disruptis
membris ad vesperam protracta pugna. superati hidruntini. ingressi urbem turchi. archiep̄s obstupuit vt
nec verbū trucidatus emittere potuit. qui in hostiū manus deuenerūt omnes capite plexi sunt. Franciscus
lurgus hidruntinoꝝ dux captus z exarmatus medius p̄fectus est. supra duodecim milia euaserunt. tantū
duo z viginti. potiti prima victoria barbari ceperunt statim vicina oppida sollicitare ad deditionem. et in
primis leucen z tarentum. Infelix igitur apulia fuisset si obitus mahumeti non interuenisset. quo mortuo
alphonsus dux calabrie urbem valida obsidione cinxit. Turchi audientes sui principis obitum diffisi pos-
se urbem tueri saluis rebus suis sese alphonso tradidere. Qui urbem ingressus omnia retinuit z turchos
quosdam in mancipijs suis reseruauit.

Sexta etas mundi

Antonius rosellus iuris doctor

Anthonius rosellus natione ethruscus vir utiq; bonus et multa prudentia existimatus iurium civilium et pontificum ac aliarum bonarum artium peritissimus postquam multis annis patavii ius cum magna gloria docuisset sublatus fuit. sepultus ad sanctum anthonium padue cum hoc epigramate. **A**nthonius rosellus de rozellis iuris monarcha. **Q**ui cum egregie doctus esset de monarchia et de potestate pape libros eruditos composuit et alia.

Marsilius ficinus florentinus ingenij excellentissimi vir. viriusque lingue eruditissimus et multarum scientiarum locupletissimus. atque inter platonicos doctores facile princeps. hac nostra tempestate septem et triginta platonis philosophiae libros qui antea neque apud grecos facile inveniuntur maxima cum diligentia latinis fecit et in lucem omnibus protulit. neque eo quidem labore ut aiunt contentus fuit. et ipsius platonis mentem partim argumentis. partimque brevibus promerariis explicare temptavit. **D**e valitudine quoque scriptorum prescripsit et plerumque utilia.

Mahumetb magnus turchorum imperator octavus ex clarissima othomannorum familia natus Amurati imperator

principis filius. Anno. 1481. quinto nonas maii. Postea quoque in asia et grecia. 32. annis regnasset dum in orientis expeditione contra hungaros proficisceret anno etatis sue octavo et quinquagesimo in castris non sine suspitione veneni moritur et Constantinopolim delatus sepelitur. **I**s cum patri in regnum asie successisset quatuor et viginti annos habebat etatis. **Q**ui imperio suscepto patrem in omnibus superare animum habuit. **H**ic illico ob eius animi magnitudinem ceteris paterni regni viribus ingentes copias ex asia in europam per bellespontum classe traiecit. ubi multas grecorum urbes occupavit. **C**astello quoque haud longe a bosphori litore ad eurinum tendente addidit. **E**x in deficientem ob grecorum avariciam praesidio constantinopolim urbes cepit. expoliavit ac de ea triumphavit. et in ea imperator declaratus. **C**onfestim peloponnesum omnem armis cepit christianum populum in servitutem abduxit. **I**ndeque in achaiam moeres ipsas et aethiopiā et epirotam et maiorem macedoniae partem atque bulgariam cum rascia et servia. et quicquid ab andrinopoli. saunorumque annem et danubium fluvium interiacet inuasit. valachia etiam eas ob res timore perterrita. bosniam postmodum ingressus cuncta vastavit. mithilenem insulam nobilissimam genuensium insulam cepit. **D**ebinc sinopem urbem vetustissimam et trapezundam dirripuit. earumque incolas una cum eorum imperatore captivos abduxit. **E**uboiā insulam venetorum insulam inuasit. quam una cum calcede eiusdem insule urbe expugnavit. **I**n asia itaque minore duodecim regna obtinuit. videlicet pontum. bithyniam. capadociam. paphlagoniam. ciliciam. pamphiliam. liciam. cariam. lidiā. phrygiā et omnem ferme bellespontum seu moream. et multa alia occupavit. **H**ic cum innumerabiles filios genuisset basietum et zaliabum legitimos post se dereliquit pro quibus eo mortuo tumultus urbem constantinopolitanam inuasit. basietum tamen imperatorem constituerunt.

Basietus primogenitus mahumeti Anno. 1481. sexto kal. iunii imperator constituit et usque in praesens imperavit. **H**inc zaliabus frater qui magnos motus in asia pro regno concitavit. bursiam cepit et se ibi regem constituit quem basietus bello superavit ac asie paternum regnum obtinuit et in libidine ac ebrietate totum se immerisit. **C**um autem anno. 1492. pannoniā ferro ac populationibus devastare cepisset multa damna cedensque protulit. **Z**aliabus autem frater eius natus minor. qui postea in regno francie sub priore hospitalis sancti iohannis iherosolimitani custodiebatur. in summi pontificis innocentii octavi potestatem traditus usque in praesens rome sub custodia ad recuperandum residuum europe de crudelissima nunc barbarorum servitute.

Questus maxima in tota ferme italia et germania Anno. 1483. et 84. fuit ubi ad plurimum desivit. ut multa milia hominum absumpsit. **E**aque lues nurnberge a solsticio aestivali usque ad solsticiū hiemale quatuor milia hominum deleuit. **V**enetis vero senatores et iohannem moecenium ducem extinxit.

Fridericus imperator anno. 1487. conventum magnum nurnberge pro auxilio ferendo contra hostes suorum convocavit. ubi de unione ac pace principum varie conventiones habite. utque omnia bella indutias haberent conducerunt. **I**nterea gloriosus imperator fridericus inter cetera gesta laudabilia Conradum celtis germanum virum eruditissimum in arce nurnbergensi appollinari laurea decoravit. **B**ellaque ea tempestate inter sigismundum archiducem austrie et venetos sedata sunt. **N**ec minorem dietam principum rex Maximilianus nurnberge anno salutis. 1491. peregit.

Meles rex maurus genere et religione mahumetenus hac nostra tempestate in bethica provincia vltioris hispanie plaga que granata nuncupatur usque ad hanc tempora regnavit. cuius provincie ager excellentissimus prohibet. eo quod quaecumque ad humanum victum sunt necessaria affluentissime gignat. **C**uius montes et flumina aurum et argentum producere dicuntur. **A**rmenta et pecudes sine numero nutrit. **H**unc quidem regem Ferdinandus lusitanie et citerioris hispanie et tarraconie rex una cum habsabetha uxore superioribus annis omnino eijcere sarracenos decreverunt. **B**ellum igitur malacensem. primo pegit anno. 87. ubi expugnata malaca urbe. **T**andem post longam obsidionem civitatis granate que incepit a mense maio anni nonagesimi primi sarraceni mauri deducti ad magnam inopia desperantes de auxilio post infinitos conflictus bellicos. 25. novembris pacta deditiois conclusa fuerit. **P**ostremo septimo die ianuarii anno salutis. 1492. rex et regina ac proceres et potentatus cum exercitu decem milium equitum et 1. milia peditum electorum civitatem intrarunt et eius possessionem libere acceptarunt. ac mesquitam maiorem in ecclesiam didicari mandaverunt.

Sexta etas mundi

Anno mundi. 6691 Anno xpi. 1492.

Alexander sextus papa. natione hispanus: ex valentia ciuitate rhodorie⁹ borria antea vocatus. epus portuensis. Vacante sede post obitu Innocē⁹ tij octau. oim suffragijs hoc anno pontifex creatus. Et ad. s. iohanne lateranē⁹ sem. xxvi. die augusti. corona papali decorat⁹. Vir magni animi. magneq; prudē⁹ tie. Is in adolescentia bononie studijs litterarū operam dedit. gymnasiūq; illud scolasticū non paucis annis celebrauerit. Qui adeo virtutum gloria. et di⁹ sciplinaz laude. et adeo singulari ac oim rez ornamento dotatus. vt Calix⁹ ter⁹ eius pontifex summus sedatis suo tempe ytalie rebus. cum nouem cardinales creasset. Et eneā senensem in cardinalem assumpsisset. Duos quoq; ex sorozib⁹ eius nepotes. cardinales creauit. L. iohanne cognomento milanū ex sorore ne⁹ potem. et rhodoricū hūc borriam. cuius virtutis et glorie liquidissimū documen⁹ tum extitit. q; adhuc adolescens inter reuerendissimos et excellentissimos car⁹ dinales constitutus. Vel etiam q; nō multo post vicecancellarij locum sortitus horz oim scientia peditus et expientia refertissimus. vere designā⁹ dus et euocā⁹ dus fuit. Qui fluctuantē petri nauiculam gubernaret. Et si berilis et regia ipius faciei dignitas prese fer⁹ re videatur. Tamen in primis accedit nobilissima eius natio hispaniensis. Inter ceteras vniuersis terre. p⁹ uincias aeris salubritate temperata. oimq; rez copia et bonitate precipua. viros pgenerās. q; et corpis agilit⁹ tate. et ingenij acrimonia. et oim virtutum gloria summi clarissimiq; semp extitere. Dehinc eximia eius va⁹ lentia ciuitas. que et sui antiquitate et situs pulcritudine et viroz copia. Et oim meramontoz genere lōge reliquas hiberie ciuitates antecellit. Nec non et illustris borriarū familia. que eum peperit. Qui vere nati⁹ onem patriamq; et familiā illustrauit. Et recolende ac beatissime memorie auūculi eius Calix⁹ ter⁹ semp emu⁹ lator. litteralis discipline. scientiarūq; peritia. et optima viuendi ratio. adest humanitas illa inclita cū au⁹ ctoritatis ratione seruata. optimū et salubre consiliū. adest et pietatis cultus. et oim rez cognitio. que tā in⁹ inclite dignitati expedire aut vsui esse possint. Felix igitur tot virtutibus exornatus. In tam altissimi ma⁹ gistratus culmine collocatus. a deo optimo bene meritus. Speramus igitur eum vniuerso generi xpiano profuturum. Et per rabidos itinerum amfractus. perq; sublimes et periculosos scopulos transmigratu⁹ rum. semitam tandem affectatam feliciter occupatur. Postremo ne longiori sue laudis cōmemorationi ali⁹ quos defatigari ptingat. Ceteri sequentes eius acta laude digna persoluant. Hic pontificatu suscepto ma⁹ iestatem cum auctoritate augere conatus est. Et si in principio sui pontificat⁹ aduersitates sentiat. Magna tñ aīo ocepit. Benignissim⁹ de⁹ sua grā donet. vt singla ad vtilitatē ac cōmodū reipub. xpiane psequatur

Linea summorū pontificū
Alexander sextus

Genus hominū calamitosus iudei. et si superioribus tēpō⁹ ribus in plerisq; locis germanie ac alijs prouincijs. diuinissimum sacramentum. varijs temptatio⁹ nibus. molestijs. ac erroribus in dignissime tractarunt. precipue i⁹ Bratislavia patauia et ratispona etc. nec impune hoc flagitiū inul⁹ tum fuit. Nouissime anno salutis 1492. die. 22. mensis Octobris. in oppido Sternebarch sub do⁹ minio principis magnopolensiu auxilio petri sacerdotis. Eleazar iudeus et complices. sacramentū corporis christi. per hostiam ma⁹ iorem et minozē obtinentes. has perforarūt. et cruoz illico profiliēt quo lintheum precinctum rubo⁹ rem accepit. Quo miraculo territ⁹ ti ad Petrum deferūt. Principes

autem illustres balthasar et magnus fratres re comperta cum vestigia vulnerum (que remāserāt) cernerēt. iudeos cum maiestatem xpi contemserint ac religionem illuserint concremari fecerūt. Recedat ergo omne infi delitatis ambiguū. Nec dubitet quisq; primarias creaturas. nutu diuine potētie. presentia summe ma⁹ iestatis in dominici corporis transire posse naturas. Quid em ei possit esse difficile. Cui facile fuit hoīem (vt premisum est) de limi natura figurare. Imaginem etiā sue diuinitatis induere. Cui promptus est eū rur⁹ sum reuocare de inferis. restituere de perditione. reparare de puluere. de terra in celum leuare. et figmentus suū in regni sui consortio sublimare. Ut qui corpus nostre fragilitatis assumpsit. nos in corpus sue im⁹ mortalitatis assumat. Ad quam gloriosam resurrectionem p̄s nos operibus preparare dignetur. Qui vi⁹ uit et regnat in secula seculozum Amen.